

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN	w tys. PLN	w tys. EUR	w tys. EUR
	okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	okres od 01.01.2015 do 31.12.2015	okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	okres od 01.01.2015 do 31.12.2015
Wynik z tytułu odsetek	63 599	6 347	14 535	1 517
Wynik z tytułu prowizji i opłat	(3 636)	(1 479)	(831)	(353)
Wynik z działalności operacyjnej	18 260	(15 536)	4 173	(3 712)
Zysk / (Strata) brutto	18 260	(15 536)	4 173	(3 712)
Zysk / (Strata) netto	13 224	(12 596)	3 022	(3 010)
Zysk / (Strata) netto na jedną akcję - podstawowy (w PLN/EUR)	0,02	(0,04)	0,01	(0,01)
Zysk / (Strata) netto na jedną akcję - rozwodniony (w PLN/EUR)	0,02	(0,04)	0,01	(0,01)
Dochody całkowite netto	(4 739)	(12 594)	(1 083)	(3 010)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(4 570 020)	(309 765)	(1 044 409)	(74 022)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(204 827)	(4 965)	(46 810)	(1 186)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	4 789 058	30 000	1 094 467	7 169
Przepływy pieniężne netto	14 211	(284 730)	3 248	(68 039)

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN	w tys. PLN	w tys. EUR	w tys. EUR
	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015	stan na 31.12.2016	stan na 31.12.2015
Aktywa razem	8 610 453	791 485	1 946 305	185 729
Kapitał własny ogółem	781 290	286 029	176 603	67 119
Kapitał zakładowy	800 000	300 000	180 832	70 398
Liczba akcji (w tys.)	800 000	300 000	800 000	300 000
Wartość księgową na jedną akcję (w PLN/EUR)	0,98	0,95	0,22	0,22
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	800 000	300 000	800 000	300 000
Rozwodniona wartość księgową na jedną akcję (w PLN/EUR)	0,98	0,95	0,22	0,22
Współczynnik wypłacalności	17,1%	47,8%	17,1%	47,8%
Fundusze podstawowe (Tier 1)	780 265	282 811	176 371	66 364
Fundusze własne	780 265	282 811	176 371	66 364

Wybrane pozycje sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca okresu sprawozdawczego, tj. 1 EUR = 4,3757 za 2016 rok oraz 1 EUR = 4,1848 PLN za 2015 rok,
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na 31 grudnia 2016 roku: 1 EUR = 4,4240 PLN oraz na 31 grudnia 2015 roku: 1 EUR = 4,2615 PLN.

Bank Hipoteczny

Sprawozdanie finansowe
PKO Banku Hipotecznego SA
za okres od 1 stycznia 2016 roku
do 31 grudnia 2016 roku

SPIS TREŚCI

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	3
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	3
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	5
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	6
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO - Spis Treści.....	7

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Przychody z tytułu odsetek	3	143 031	6 410	7 808
Koszty z tytułu odsetek	3	(79 432)	(63)	(63)
Wynik z tytułu odsetek		63 599	6 347	7 745
Przychody z tytułu prowizji i opłat	4	6 461	891	891
Koszty z tytułu prowizji i opłat	4	(10 097)	(2 370)	(2 372)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		(3 636)	(1 479)	(1 481)
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	5	1	(1)	(1)
Wynik z pozycji wymiany	6	(836)	(3)	(3)
Pozostałe przychody operacyjne	7	887	114	119
Pozostałe koszty operacyjne	7	(842)	(55)	(55)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		45	59	64
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	8	(1 610)	(229)	(229)
Ogólne koszty administracyjne	9	(39 303)	(20 230)	(23 330)
Wynik z działalności operacyjnej		18 260	(15 536)	(17 235)
Zysk / (Strata) brutto		18 260	(15 536)	(17 235)
Podatek dochodowy	10	(5 036)	2 940	3 262
Zysk / (Strata) netto		13 224	(12 596)	(13 973)
Zysk / (Strata) netto na jedną akcję - podstawowy (PLN)	11	0,02	(0,04)	(0,05)
Zysk / (Strata) netto na jedną akcję - rozwodniony (PLN)	11	0,02	(0,04)	(0,05)
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		533 060	300 000	300 000
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		533 060	300 000	300 000

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Zysk / (Strata) netto		13 224	(12 596)	(13 973)
Inne dochody całkowite		(17 963)	2	2
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		(17 963)	2	2
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto		(21 870)	-	-
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych		4 155	-	-
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		(17 715)	-	-
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		(306)	3	3
Podatek odroczony z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		58	(1)	(1)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		(248)	2	2
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		-	-	-
Dochody całkowite netto, razem		(4 739)	(12 594)	(13 971)

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	31.12.2016	31.12.2015
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	12	16 033	4
Należności od banków	13	12 994	14 812
Pochodne instrumenty finansowe	14	27 808	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	15	79 987	39 988
Kredyty i pożyczki wobec klientów	16	8 247 900	722 655
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	17	203 019	500
Wartości niematerialne	18	5 312	3 176
Rzeczowe aktywa trwałe	19	580	647
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	10	2 440	3 261
Inne aktywa	20	14 380	6 442
SUMA AKTYWÓW		8 610 453	791 485
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec banków	21	3 431 832	469 298
Pochodne instrumenty finansowe	14	113	-
Zobowiązania wobec klientów	22	1 549	146
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	23	3 232 117	29 933
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	24	1 151 216	-
Pozostałe zobowiązania	25	12 196	6 020
Rezerwy	26	140	59
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		7 829 163	505 456
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	27	800 000	300 000
Kapitał z aktualizacji wyceny		(17 961)	2
Zysk / (Strata) z lat ubiegłych		(13 973)	-
Wynik bieżącego okresu		13 224	(13 973)
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		781 290	286 029
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		8 610 453	791 485
Współczynnik wypłacalności	41	17,1%	47,8%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		781 290	286 029
Liczba akcji (w tys.)	27	800 000	300 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		0,98	0,95
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		800 000	300 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		0,98	0,95

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku	Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zysk / (Strata) z lat ubiegłych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik bieżącego okresu	Kapitał własny ogółem
1 stycznia 2016 roku		300 000	2	-	(13 973)	-	286 029
Podział wyniku / Przeniesienie na wynik z lat ubiegłych				(13 973)	13 973		-
Emisja akcji serii B	27	200 000	-	-	-	-	200 000
Emisja akcji serii C	27	200 000	-	-	-	-	200 000
Emisja akcji serii D	27	100 000	-	-	-	-	100 000
Dochody całkowite razem, w tym:		-	(17 963)	-	-	13 224	(4 739)
Zysk / (Strata) netto		-	-	-	-	13 224	13 224
Inne dochody całkowite		-	(17 963)	-	-	-	(17 963)
31 grudnia 2016 roku		800 000	(17 961)	(13 973)	-	13 224	781 290
za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku	Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zysk / (Strata) z lat ubiegłych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik bieżącego okresu	Kapitał własny ogółem
1 stycznia 2015 roku	27	300 000	-	-	(1 377)	-	298 623
Dochody całkowite razem, w tym:		-	2	-	-	(12 596)	(12 594)
Zysk / (Strata) netto		-	-	-	-	(12 596)	(12 596)
Inne dochody całkowite		-	2	-	-	-	2
31 grudnia 2015 roku		300 000	2	-	(1 377)	(12 596)	286 029
za okres od 6 października 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku	Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zysk / (Strata) z lat ubiegłych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik bieżącego okresu	Kapitał własny ogółem
6 października 2014 roku		-	-	-	-	-	-
Emisja akcji serii A	27	300 000	-	-	-	-	300 000
Dochody całkowite razem, w tym:		-	2	-	-	(13 973)	(13 971)
Zysk / (Strata) netto		-	-	-	-	(13 973)	(13 973)
Inne dochody całkowite		-	2	-	-	-	2
31 grudnia 2015 roku		300 000	2	-	-	(13 973)	286 029

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Zysk / (Strata) brutto		18 260	(15 536)	(17 235)
Korekty razem:		(4 588 280)	(294 229)	(292 959)
Amortyzacja		1 223	669	670
Zmiana stanu instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		(39 981)	(39 986)	(39 986)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		1 145	-	-
Zmiana stanu kredytów i pożyczek wobec klientów		(7 526 805)	(722 853)	(722 853)
Zmiana stanu innych aktywów		(9 234)	(6 248)	(6 442)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		2 962 534	469 298	469 298
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		(111)	-	-
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		1 403	146	146
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu wyemitowanych listów zastawnych		9 072	(67)	(67)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu wyemitowanych obligacji		4 671	-	-
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości		1 642	257	257
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań		6 176	4 557	6 020
Inne korekty		(15)	(2)	(2)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(4 570 020)	(309 765)	(310 194)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Wpływy z działalności inwestycyjnej		60	-	-
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		60	-	-
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(204 887)	(4 965)	(4 990)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		(201 589)	(497)	(497)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(3 298)	(4 468)	(4 493)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(204 827)	(4 965)	(4 990)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej				
Wpływy z tytułu emisji akcji własnych		500 000	-	300 000
Wpływy z tytułu emisji listów zastawnych		3 154 809	30 000	30 000
Wpływy z tytułu emisji obligacji		1 146 545	-	-
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych		(12 296)	-	-
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		4 789 058	30 000	330 000
Przepływy pieniężne netto		14 211	(284 730)	14 816
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		14 816	299 546	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	31	29 027	14 816	14 816
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		-	-	-

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO - SPIS TREŚCI

1.	Informacje ogólne.....	10
2.	Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen.....	10
NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT.....		23
3.	Przychody i koszty z tytułu odsetek.....	23
4.	Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat.....	23
5.	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.....	24
6.	Wynik z pozycji wymiany.....	24
7.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	24
8.	Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw.....	24
9.	Ogólne koszty administracyjne.....	25
10.	Podatek dochodowy.....	26
11.	Zysk / strata przypadająca na jedną akcję.....	27
NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....		28
12.	Kasa, środki w Banku Centralnym.....	28
13.	Należności od banków.....	28
14.	Pochodne instrumenty zabezpieczające.....	28
15.	Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.....	29
16.	Kredyty i pożyczki wobec klientów.....	30
17.	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży.....	31
18.	Wartości niematerialne.....	32
19.	Rzeczowe aktywa trwałe.....	32
20.	Inne aktywa.....	33
21.	Zobowiązania wobec banków.....	33
22.	Zobowiązania wobec klientów.....	33
23.	Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych.....	34
24.	Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji.....	35
25.	Pozostałe zobowiązania.....	36
26.	Rezerwy.....	36
27.	Kapitały własne i akcjonariat Banku.....	36
POZOSTAŁE NOTY.....		37
28.	Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane.....	37
28.1.	Zobowiązania umowne.....	37
28.2.	Udzielone zobowiązania finansowe.....	37
28.3.	Udzielone zobowiązania gwarancyjne.....	37
28.4.	Pozabilansowe zobowiązania otrzymane.....	37
29.	Sprawy sporne.....	37
30.	Umowy leasingu finansowego i leasingu operacyjnego.....	37
31.	Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	38
32.	Transakcje z jednostkami powiązаныmi.....	39
32.1.	Transakcje z jednostkami powiązаныmi kapitałowo.....	39
32.2.	Transakcje z jednostkami powiązаныmi osobowo.....	40
32.3.	Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Hipotecznego.....	40
32.4.	Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.....	41
33.	Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych.....	42
33.1.	Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej.....	42
33.2.	Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.....	43

34. Segmenty działalności.....	44
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI.....	45
35. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym.....	45
35.1. Główne zasady zarządzania ryzykiem.....	45
35.2. Elementy procesu zarządzania ryzykiem bankowym.....	45
35.3. Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku.....	46
35.4. Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka.....	47
36. Zarządzanie ryzykiem kredytowym.....	47
36.1. Pomiar i ocena ryzyka kredytowego.....	47
36.2. Utrata wartości ekspozycji kredytowych.....	48
36.3. Metody oszacowania utraty wartości.....	48
36.4. Rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe.....	48
36.5. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego.....	49
36.5.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe.....	49
36.5.2. Należności od banków.....	49
36.5.3. Kredyty i pożyczki wobec klientów.....	49
36.5.4. Praktyki forbearance.....	49
36.5.5. Zabezpieczenia.....	50
36.6. Raportowanie ryzyka kredytowego.....	50
36.7. Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego.....	50
37. Zarządzanie ryzykiem koncentracji.....	51
38. Zarządzanie ryzykiem rynkowym.....	51
38.1. Pomiar i ocena ryzyka rynkowego.....	52
38.1.1. Pomiar ryzyka stopy procentowej.....	52
38.1.2. Pomiar ryzyka walutowego.....	52
38.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka rynkowego.....	53
38.3. Raportowanie ryzyka rynkowego.....	53
38.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka rynkowego.....	53
39. Zarządzanie ryzykiem płynności.....	53
39.1. Pomiar ryzyka płynności.....	54
39.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności.....	54
39.3. Analiza bilansu Banku z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych według terminów zapadalności/wymagalności.....	55
39.4. Przepływy kontraktowe środków pieniężnych z transakcji na pochodnych instrumentach finansowych według terminów zapadalności/wymagalności.....	56
39.5. Koncentracja źródeł finansowania.....	56
39.6. Testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).....	57
39.7. Raportowanie ryzyka płynności.....	57
39.8. Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności.....	57
40. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym.....	57
40.1. Pomiar ryzyka operacyjnego.....	58
40.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego.....	58
40.3. Raportowanie ryzyka operacyjnego.....	58
40.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego.....	58
40.5. Poniesione straty operacyjne.....	58
41. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności.....	58
41.1. Cel zarządzania ryzykiem braku zgodności.....	59
41.2. Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności.....	59
41.3. Monitorowanie ryzyka braku zgodności.....	59
41.4. Raportowanie ryzyka braku zgodności.....	59
42. Adekwatność kapitałowa.....	59

42.1. Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej.....	60
42.2. Bufory kapitałowe.....	60
42.3. Dźwignia finansowa.....	60
42.4. Wymogi w zakresie funduszy własnych (Filar I).....	61
42.4.1. Informacje ogólne.....	61
42.4.2. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego.....	61
42.4.3. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego.....	61
42.5. Kapitał wewnętrzny (Filar II).....	61
42.6. Ujawnienia (Filar III).....	62
ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY.....	63
43. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy.....	63

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe PKO Banku Hipotecznego Spółka Akcyjna („PKO Bank Hipoteczny”, „Bank”) obejmuje okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku. W związku z rozpoczęciem działalności 6 października 2014 roku oraz wydłużonym pierwszym rokiem obrotowym oprócz danych porównawczych za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku w sprawozdaniu zostały zaprezentowane dane za okres od 6 października 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku. Dane finansowe prezentowane są w złotych polskich (PLN), w zaokrągleniu do tysiąca złotych, chyba że wskazano inaczej.

PKO Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna z siedzibą w Gdyni przy ul. Jerzego Waszyngtona 17, 81-342 Gdynia został wpisany w dniu 24 października 2014 roku do Rejestru przedsiębiorców, który jest prowadzony przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000528469. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 222181030. Kapitał zakładowy wynosi 800.000.000,00 PLN i został w całości opłacony.

Działalność Banku

PKO Bank Hipoteczny SA jest bankiem specjalistycznym prowadzącym działalność na podstawie ustawy z 29 sierpnia 1997 roku o listach zastawnych i bankach hipotecznych, ustawy z 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, Kodeksu spółek handlowych oraz innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa, zasad dobrej praktyki bankowej oraz Statutu Banku.

Bank specjalizuje się w udzielaniu mieszkaniowych kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych, jak również nabywa wierzytelności z tytułu takich kredytów od PKO Banku Polskiego SA. Bank pozyskuje kredyty do swojego portfela w oparciu o strategiczną współpracę z PKO Bankiem Polskim SA.

Podstawowym celem Banku jest emisja listów zastawnych, które mają stanowić główne źródło długoterminowego finansowania kredytów zabezpieczonych nieruchomościami.

Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe

PKO Bank Hipoteczny SA nie jest jednostką dominującą oraz znaczącym inwestorem dla jednostek stowarzyszonych i współzależnych. W związku z tym PKO Bank Hipoteczny SA nie sporządza skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej, które obejmuje dane finansowe tych jednostek.

Jednostką dominującą PKO Banku Hipotecznego jest PKO Bank Polski SA, który sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Poniższa tabela przedstawia skład Zarządu PKO Banku Hipotecznego SA w okresie objętym Sprawozdaniem Finansowym:

Lp.	Imię Nazwisko	Funkcja	Data powołania	Data odwołania/ rezygnacji
1	Rafał Kozłowski	Prezes Zarządu	06.10.2014 r.	-
2	Jakub Niesłuchowski	Wiceprezes Zarządu	01.04.2015 r.	-
3	Marek Szcześniak	Wiceprezes Zarządu	01.06.2015 r.	-

Poniższa tabela przedstawia skład oraz zmiany w Radzie Nadzorczej PKO Banku Hipotecznego SA powoływanej przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy w okresie objętym Sprawozdaniem Finansowym:

Lp.	Imię Nazwisko	Funkcja	Data powołania	Data odwołania/ rezygnacji
1	Jakub Papierski	Przewodniczący Rady Nadzorczej	06.10.2014 r.	-
2	Jacek Oblękowski	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	06.10.2014 r.	08.04.2016 r.
3	Piotr Mazur	Członek Rady Nadzorczej / Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej (od 14.04.2016 r.)	06.10.2014 r.	-
4	Piotr Alicki	Członek Rady Nadzorczej	06.10.2014 r.	31.10.2016 r.
5	Artur Osytek	Członek Rady Nadzorczej	06.10.2014 r.	-
6	Barbara Soares da Silva	Członek Rady Nadzorczej	06.10.2014 r.	-
7	Mieczysław Król	Członek Rady Nadzorczej	28.10.2016 r.	-
8	Justyna Borkiewicz	Członek Rady Nadzorczej	28.10.2016 r.	-
9	Adam Marciniak	Członek Rady Nadzorczej	28.10.2016 r.	-

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe podlegające przeglądowi oraz opiniowaniu Komitetu Audytu i Finansów Rady Nadzorczej oraz ocenie Rady Nadzorczej w dniu 3 marca 2017 roku, zostało zaakceptowane przez Zarząd Banku do publikacji w dniu 28 lutego 2017 roku.

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

2.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską według stanu na 31 grudnia 2016 roku a w zakresie nieuregulowanym powyższymi

standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2013 roku, poz.330, tekst jednolity z późniejszymi zmianami) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi.

2.2. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości (tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy od końca okresu sprawozdawczego). Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w dającej się przewidzieć przyszłości na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

2.3. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

W sprawozdaniu finansowym zastosowano zasadę koncepcji wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Składniki rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych wykazywane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu utraty wartości.

Składniki rzeczowych aktywów trwałych lub grupy do sprzedaży zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.4. Waluty obce

2.4.1. Transakcje i salda w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank przelicza:

- 1) pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego,
- 2) pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia wyrażonej w walucie obcej przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji,
- 3) pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmują się w rachunku zysków i strat.

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku.

2.5. Aktywa i zobowiązania finansowe

2.5.1 Klasyfikacja

Bank klasyfikuje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, kredyty, pożyczki i inne należności, aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności. Zobowiązania finansowe klasyfikowane są następująco: zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz pozostałe zobowiązania finansowe. Bank decyduje o klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych w momencie jego początkowego ujęcia.

2.5.1.1 Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są to składniki aktywów i zobowiązań finansowych spełniające którykolwiek z poniższych warunków:

- 1) klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu. Składniki aktywów finansowych lub zobowiązania finansowe kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, gdy są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków. Instrumenty pochodne klasyfikuje się również jako przeznaczone do obrotu chyba, że są wyznaczonymi i efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.
- 2) przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Wyznaczenie takie Bank może zastosować tylko wówczas, gdy:
 - a) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione,
 - b) zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat),
 - c) grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Banku.
- 3) Bank posiada politykę inwestycyjną, zgodnie z którą zarządza odrębnie portfelem aktywów finansowych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu oraz portfelem aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

2.5.1.2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące aktywami finansowymi:

- 1) wyznaczonymi przez Bank przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- 2) utrzymywanymi do terminu zapadalności,
- 3) spełniającymi definicję kredytu i pożyczki.

2.5.1.3 Kredyty, pożyczki i inne należności

Do kategorii kredytów, pożyczek i innych należności zalicza się aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- 1) aktywa finansowe, które Bank zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- 2) aktywa finansowe wyznaczone przez Bank przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży,
- 3) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

2.5.1.4 Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności są to aktywa finansowe o określonych lub możliwych do określenia płatnościach lub ustalonym terminie zapadalności, które Bank zamierza i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu zapadalności, z wyjątkiem: aktywów zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat, aktywów zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży oraz kredytów, pożyczek i innych należności własnych Banku.

2.5.1.5 Pozostałe zobowiązania finansowe

Pozostałe zobowiązania finansowe są to zobowiązania finansowe inne niż wycenianie do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat mające charakter depozytu, pożyczki otrzymanej lub kredytu otrzymanego.

2.5.2 Ujmowanie transakcji w księgach

Aktywa finansowe oraz zobowiązania finansowe, w tym również transakcje terminowe, z których wynika zobowiązanie lub prawo do nabycia lub sprzedaży w przyszłym terminie ustalonej ilości określonych instrumentów finansowych po ustalonej cenie, wprowadza się do ksiąg rachunkowych pod datą zawarcia kontraktu, bez względu na przewidziany w umowie termin rozliczenia transakcji.

2.5.3 Wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub gdy Bank przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Bank:

- 1) przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, lub
- 2) zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Banku.

Przenosząc składniki aktywów finansowych Bank ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- 1) jeżeli Bank przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej,
- 2) jeżeli Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
- 3) jeżeli Bank nie przenosi, ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Bank ustala, czy zachował kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmovany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest ze sprawozdania z sytuacji finansowej wyłączany.

Bank wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

2.5.4 Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się według wartości godziwej, powiększonej w przypadku aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Wartość godziwa to cena, którą Bank mógłby otrzymać za sprzedaż składnika aktywów lub zapłaciłby za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych (tj. cenę wyjścia) bez względu na to, czy cena ta jest bezpośrednio obserwowalna lub oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny.

Po początkowym ujęciu jednostka wycenia instrumenty finansowe w następujący sposób:

2.5.4.1 Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Wyceniane są do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, do pozycji wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.

2.5.4.2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wyceniane są do wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej (z wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości) rozpoznawane są w innych dochodach całkowitych aż do momentu wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowany zysk/strata ujmowane są w rachunku zysków i strat. Odsetki naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej od aktywów dostępnych do sprzedaży rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

2.5.4.3 Kredyty i pożyczki oraz aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem utraty wartości. W przypadku kredytów i pożyczek, dla których nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, wycenia się je według kwoty wymaganej zapłaty.

2.5.4.4 Pozostałe zobowiązania finansowe, w tym zobowiązania z tytułu emisji listów zastawnych i innych papierów wartościowych

Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej. Jeżeli dla zobowiązania finansowego nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, zobowiązanie to wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Bank, tj. wyemitowane listy zastawne oraz obligacje są wykazywane jako zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

2.5.5 Instrumenty pochodne

2.5.5.1 Ujęcie i wycena

Pochodne instrumenty finansowe ujmowane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Instrument pochodny staje się aktywnym, jeśli jego wartość godziwa jest dodatnia, a zobowiązaniem w przypadku, gdy jego wartość godziwa jest ujemna.

Przy wycenie tych instrumentów uwzględnia się ryzyko kredytowe kontrahenta oraz własne ryzyko kredytowego Banku.

W przypadku, gdy oszacowana wartość godziwa jest niższa, bądź wyższa od wartości godziwej na poprzedzający koniec okresu sprawozdawczego (dla transakcji zawartych w danym okresie sprawozdawczym w wartości godziwej) Bank zalicza tę wartość odpowiednio do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub do wyniku z pozycji wymiany w korespondencji odpowiednio z pozycją „Pochodne instrumenty finansowe”.

Efekt ostatecznego rozliczenia transakcji pochodnych wykazuje się w wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat lub w wyniku z pozycji wymiany.

Kwoty bazowe transakcji pochodnych wykazane są w pozycjach pozabilansowych w dniu zawarcia transakcji i przez cały okres ich trwania.

2.5.6 Rachunkowość zabezpieczeń

2.5.6.1 Kryteria rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosowana jest przez Bank, gdy spełnione są wszystkie poniższe warunki:

- 1) w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem,
- 2) oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- 3) w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- 4) efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
- 5) zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

2.5.6.2 Zaprzestanie stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń

Bank zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń gdy:

- 1) instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę). W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmują się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych oraz rozlicza liniowo do rachunku zysków i strat przez okres, w którym pozycja zabezpieczana trafia do rachunku zysków i strat,
- 2) zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmują się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych oraz rozlicza liniowo do rachunku zysków i strat przez okres, w którym pozycja zabezpieczana trafia do rachunku zysków i strat,

- 3) zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- 4) powiązanie zabezpieczające zostało formalnie unieważnione.

2.5.6.3 Zabezpieczenie wartości godziwej

Bank nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

2.5.6.4 Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

W 2016 roku Bank rozpoczął stosowanie rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takim jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego wyznaczonego jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane są bezpośrednio w innych dochodach całkowitych w części stanowiącej efektywną część zabezpieczenia. Część nieefektywną zabezpieczenia ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany”. Ponadto kwoty odniesione bezpośrednio na inne dochody całkowite przenoszone są do rachunku zysków i strat odpowiednio do pozycji „Wynik z tytułu odsetek” oraz „Wynik z pozycji wymiany” w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczana transakcja wywiera wpływ na rachunek zysków i strat.

Testy efektywności obejmują wycenę transakcji zabezpieczających po pomniejszeniu o wartość odsetek naliczonych oraz różnice kursowe od nominalu transakcji zabezpieczających (w przypadku transakcji CIRIS).

2.6. Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku, gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza rozliczyć się w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie.

2.7. Utrata wartości aktywów finansowych

2.7.1. Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Każdorazowo dla kredytu i pożyczki na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Bank ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości. Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych Bank zalicza w szczególności informacje o następujących zdarzeniach:

- 1) wystąpienie znaczących trudności finansowych dłużnika,
- 2) niedotrzymanie postanowień umownych przez dłużnika, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą,
- 3) przyznanie dłużnikowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych związanych z jego trudnościami finansowymi, ugodnienia, które w innym przypadku nie zostałyby udzielone,
- 4) zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji dłużnika.

Ekspozycje kredytowe, w odniesieniu do których na poziomie indywidualnym nie zidentyfikowano obiektywnych przesłanek utraty wartości, poddawane są ocenie pod kątem utraty wartości grupy ekspozycji o takiej samej charakterystyce.

Pomiaru utraty wartości dokonuje się z wykorzystaniem portfelowych parametrów ryzyka, oszacowanych metodami statystycznymi. Jeśli w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji kredytowej strata zostanie rozpoznana, tworzony jest na nią adekwatny odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. Jeśli na poziomie indywidualnej ekspozycji strata nie zostanie rozpoznana, ekspozycja podlega zaszerogowaniu do portfela aktywów o podobnej charakterystyce ocenianego grupowo i obejmowana jest ustalonym dla danej grupy odpisem z tytułu zaistniałej niezareportowanej straty (odpisem IBNR).

Kwotę odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości i odpisu IBNR stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością, oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych, które nie zostały poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z dnia wystąpienia przesłanki dla danego składnika aktywów finansowych.

Kalkulacja bieżącej wartości oszacowanych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia, pomniejszone o koszty przejęcia i sprzedaży.

Przy szacowaniu odpisów wykorzystuje się następujące parametry portfelowe:

- 1) stopy odzysku oszacowane dla grup ekspozycji o określonej charakterystyce,
- 2) prawdopodobieństwo zareportowania straty na poziomie indywidualnym (w odniesieniu do ekspozycji z portfela IBNR).

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych łącznie pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów odzysków generowanych z aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry odzysków są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji, tak, aby uwzględnić oddziaływanie bieżących warunków oraz wyłączyć czynniki mające wpływ w okresie historycznym, które nie występują obecnie. Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty

wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty salda odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Bank planuje, iż przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości.

Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

2.7.2. Aktywa dostępne do sprzedaży

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Bank ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości.

2.8. Leasing

Bank jest stroną umów leasingu operacyjnego, na podstawie których przyjmuje do odpłatnego użytkowania środki trwałe na uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Bank jest zakres, w jakim ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową w okresie trwania leasingu.

2.9. Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

2.9.1. Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów nieposiadający postaci fizycznej.

2.9.1.1. Oprogramowanie

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem umorzeń i odpisów z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady związane z utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

2.9.1.2. Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Bank, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

2.9.1.3. Koszty prac rozwojowych

Koszty zakończonych prac rozwojowych zalicza się do wartości niematerialnych, w związku z uzyskaniem korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem określonych warunków, tj. jeżeli istnieje możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, dostępne są stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowania wytwarzanego składnika oraz istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia wysokości nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzeniu składników wartości niematerialnych.

2.9.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są na koniec okresu sprawozdawczego według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, po pomniejszeniu o odpisy umorzeniowe oraz odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości.

2.9.3. Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych powiększa się o dodatkowe nakłady poniesione w okresie ich użytkowania, gdy:

- 1) istnieje prawdopodobieństwo, że Bank uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych (wyższe od korzyści pierwotnie szacowanych, mierzonych np. okresem użytkowania, poprawą jakości obsługi, kosztami eksploatacji),
- 2) można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych.

2.9.4. Odpisy amortyzacyjne oraz okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych

Amortyzacja naliczana jest od wszystkich rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, których wartość ulega obniżeniu na skutek używania lub upływu czasu metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego aktywa. Co najmniej raz w roku weryfikowana jest przyjęta metoda amortyzacji oraz okresy użytkowania.

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych uwzględniane są następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,

- 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych, przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

Dla niefinansowych rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych przyjmuje się, że wartość końcowa wynosi zero, chyba że istnieje zobowiązanie strony trzeciej do ich odkupienia lub, gdy istnieje i będzie istniał pod koniec używania składnika aktywny rynek i można określić jego wartość na tym rynku.

Okresy amortyzacyjne dla podstawowych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych stosowane w PKO Banku Hipotecznym SA:

Rzeczowe aktywa trwałe	Okresy
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (budynkach, lokalach)	10 lat
Maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i przyrządy	od 2 do 5 lat
Zespoły komputerowe	3 lata
Wartości niematerialne	Okresy
Oprogramowanie	od 2 do 5 lat

2.9.5. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości niefinansowych aktywów trwałych

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych (lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne). W momencie rozpoznania takich przesłanek oraz corocznie w przypadku wartości niematerialnych niepodlegających amortyzacji Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, stanowiącej wyższą z dwóch kwot: wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży lub wartość użytkową składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), a w przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości. Oszacowanie powyższych wartości wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych prognozowanych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu dalszego użytkowania lub sprzedaży danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny przyszłych przepływów pieniężnych może mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych.

W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych niezależnie od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Bank ustala wartość odzyskiwaną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgową aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

W przypadku innych aktywów, odpis ten podlega odwróceniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgową aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałaby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

2.10. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Polycja obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Koszty i przychody rozliczane w czasie prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Rozliczenia międzyokresowe czynne dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Rozliczenia międzyokresowe czynne prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

2.11. Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Rezerwy są tworzone, gdy Bank posiada obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych oraz prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Bank tworzy rezerwy na sprawy sporne z kontrahentami, klientami oraz instytucjami zewnętrznymi, po uzyskaniu informacji od radcy prawnego o dużym prawdopodobieństwie przegrania sprawy sądowej, rezerwy na świadczenia emerytalno-rentowe, rezerwy na udzielone zobowiązania i gwarancje oraz inne rezerwy.

Rezerwy na udzielone zobowiązania o charakterze finansowym są wyznaczane poprzez określenie oczekiwanej wartości ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego. Wykorzystuje się w tym celu wskaźnik konwersji kredytowej (CCF) – oszacowany dla portfela ekspozycji o podobnej charakterystyce. Tak wyliczona wartość jest następnie podstawą do ustalenia wysokości rezerwy, bądź poprzez porównanie jej do wartości bieżącej oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z ekspozycji bilansowej powstałej

z udzielonego zobowiązania ustalonej metodą zindywidualizowaną, bądź z wykorzystaniem parametrów portfelowych oszacowanych za pomocą metod statystycznych (metoda portfelowa i grupowa).

Wszystkie rezerwy tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat.

Szczegółowy opis przyjętych zasad przedstawia Nota 36.4. „Rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe”.

2.12. Świadczenia pracownicze oraz kalkulacja rezerw na świadczenia pracownicze

Zgodnie z Kodeksem Pracy pracownicy PKO Banku Hipotecznego mają prawo do odpraw emerytalnych lub rentowych w momencie odchodzenia na emeryturę lub rentę. Bank okresowo dokonuje wyliczenia rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

Rezerwa na wynikające z Kodeksu Pracy odprawy emerytalne i rentowe tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie sporządzanej okresowo wyceny. Podstawę do wyznaczania wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią regulacje wewnętrzne. W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Rezerwę utworzono na podstawie listy osób zawierającej wszystkie niezbędne dane o pracownikach, ze szczególnym uwzględnieniem stażu pracy, wieku oraz płci. Naliczone rezerwy są równe płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, a także rozliczenia okresowe z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii oraz z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów.

Świadczenia pracownicze obejmują również program zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, którego część ujmowana jest jako zobowiązanie z tytułu płatności na bazie wartości księgowej akcji rozliczonych w środkach pieniężnych.

2.13. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, Bank aktywuje jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że w przyszłości przyniosą one jednostce korzyści ekonomiczne oraz pod warunkiem, że cenę nabycia lub koszt wytworzenia można określić w wiarygodny sposób.

Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są przez Bank jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

2.14. Zobowiązania warunkowe

W ramach działalności operacyjnej Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- 1) możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku,
- 2) obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Rezerwy tworzone są także na udzielone zobowiązania pozabilansowe obciążone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy. Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane i nie wypłacone kredyty.

2.15. Kapitały własne

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone przez Bank zgodnie z obowiązującym prawem oraz ze statutem.

2.15.1 Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej.

2.15.2 Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutem Banku z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji pomniejszonych o koszty przeprowadzenia emisji i przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku.

2.15.3 Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz związanych z nim wartość podatku odroczonego, efektywną część zabezpieczenia przepływów pieniężnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń oraz związanych z nią wartość podatku odroczonego, jak również zyski i straty aktuarialne oraz związane z nią wartość podatku odroczonego.

2.15.4 Fundusz ogólnego ryzyka

Fundusz ogólnego ryzyka tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1376, z późniejszymi zmianami), zwaną dalej „Prawo bankowe”, z zysku po opodatkowaniu i przeznaczony jest na niezidentyfikowane ryzyka działalności Banku.

2.15.5 Pozostałe kapitały rezerwowe

Kapitały rezerwowe są tworzone z odpisów z zysku netto. Kapitały rezerwowe przeznaczone są wyłącznie na pokrycie mogących powstać strat bilansowych.

2.16. Ustalanie wyniku finansowego

Bank ujmuje wszystkie istotne pozycje kosztów i przychodów zgodnie z zasadami: memoriału, współmierności przychodów i kosztów, ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań, tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości.

2.16.1 Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki, w tym premię i dyskonto z tytułu instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz instrumentów wycenianych do wartości godziwej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, klasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu. Przychody i koszty odsetkowe ujmowane są na zasadzie memoriałowej i z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Przychody odsetkowe, w przypadku, aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, są naliczane od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu aktualnej stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody/koszty odsetkowe z tytułu instrumentów pochodnych, zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu wykazywane są w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany”.

W przychodach odsetkowych ujmowane są również rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej opłaty i prowizje otrzymane i zapłacone, wchodzące w skład wyceny instrumentu finansowego.

2.16.2 Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału z chwilą wykonania usługi. Do przychodów zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane przez Bank za wykonanie czynności niezwiązanych bezpośrednio z powstaniem kredytów, pożyczek i innych należności, a także rozliczane liniowo opłaty za świadczenie usług przez Bank w okresie dłuższym niż 3 miesiące. Do przychodów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, otrzymane od kredytów i pożyczek wobec klientów o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej.

Do kosztów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, zapłacone w związku z pozyskaniem przez Bank finansowaniem o nieustalonym harmonogramie przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej.

Bank nie oferuje produktów ubezpieczeniowych wraz z kredytami i pożyczkami.

2.16.3 Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej.

2.16.4 Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży oraz utrzymywanych do terminu zapadalności.

2.16.5 Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski oraz z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych instrumentów pochodnych, w tym części nieefektywnej zabezpieczenia przepływów pieniężnych.

Bank wykazał aktywa i zobowiązania pieniężne stanowiące bilansowe i pozabilansowe pozycje walutowe w złotych po przeliczeniu według średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego. Zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe zaliczane są do rachunku zysków i strat.

2.16.6 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową.

2.17. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujmowany jest jako podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych, ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub w pozycji „Inne dochody całkowite” w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

2.17.1 Podatek bieżący

Podatek dochodowy bieżący obliczany jest na podstawie zysku księgowego brutto skorygowanego o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów i koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi, zgodnie z właściwymi przepisami prawa podatkowego. Pozycje te obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek naliczonych do otrzymania i zapłaconia, odpisy z tytułu utraty wartości należności oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe.

2.17.2 Podatek dochodowy odroczony

Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego. Bank tworzy rezerwę oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Wartość podatku dochodowego odroczonego odnoszona na wynik finansowy ustalana jest jako różnica między wartością bilansową a podatkową aktywów i zobowiązań przeliczona odpowiednią stawką podatkową. Rezerwa i aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego Banku wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odpowiednio po stronie aktywów lub zobowiązań. Zmiana stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego zaliczana jest do obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego (pozycja: „Podatek dochodowy” w „Rachunku zysków i strat”) z wyjątkiem skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na inne dochody całkowite, w przypadku których zmiany stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego są również rozliczane z innymi dochodami całkowitymi.

Przy ustalaniu podatku dochodowego odroczonego uwzględnia się wartość aktywa i rezerwy na odroczony podatek na początek i koniec okresu sprawozdawczego.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczonego wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.18. Ważniejsze szacunki i oceny

Bank podczas sporządzania sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą. Szacunki i założenia, które Bank przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach.

Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Bank uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są ujmowane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego danego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przeszłe okresy, są one ujmowane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Bank dokonuje oszacowań:

2.18.1 Utrata wartości kredytów i pożyczek

Szczegółowy opis przyjętych zasad przedstawia Nota 2.7.1. „Utrata wartości aktywów finansowych” – „Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu”.

2.18.2 Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych wyznacza się stosując modele wyceny bazującej na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują, w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków. W przypadku instrumentów pochodnych kalkulowana jest korekta wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlająca ryzyko kredytowe kontrahenta CVA (credit value adjustment) oraz korekta wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlająca własne ryzyko kredytowe Banku DVA (debit value adjustment). Proces kalkulacji korekt CVA i DVA obejmuje wybór metody wyznaczenia spreadu na ryzyko kredytowe kontrahenta lub Banku (np. metoda ceny rynkowej oparta na płynnych notowaniach cen instrumentów dłużnych wyemitowanych przez kontrahenta, metoda spreadu implikowanego z kontraktów Credit Default Swap), oszacowanie prawdopodobieństwa niewypłacalności kontrahenta lub Banku oraz stopy odzysku, wybór metody wyliczania korekt CVA i DVA (metoda zaawansowana, uwzględniająca zabezpieczenia lub też metoda uproszczona) oraz wyliczenie wysokości korekt CVA i DVA. Na 31 grudnia 2016 roku wartość korekt CVA i DVA wynosiła 2.972 tys. PLN.

Stosowane przez Bank techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywych dochodowości konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS).

Wartość godziwą nienotowanych na aktywnym rynku papierów dłużnych wyznacza się stosując modele wyceny bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego.

Założenia przyjęte do wyceny do wartości godziwej zostały opisane w Nocie 33 „Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych”.

2.19. Zmiany w prezentacji w sprawozdaniu finansowym

Bank dokonał zmiany prezentacji w Rachunku zysków i strat kosztów opłaty za obsługę kredytów udzielonych oraz nabytych wierzytelności, która jest prowadzona przez PKO Bank Polski SA w ramach opisanej w Nocie 32.1 Umowy outsourcingowej. Koszty te były wcześniej prezentowane w linii „Koszty opłat i prowizji”, natomiast obecnie są prezentowane jako „Ogólne koszty administracyjne”. Zmieniona prezentacja lepiej oddaje charakter ponoszonych przez Bank kosztów z tytułu opłat za obsługę kredytów oraz nabytych wierzytelności, które byłyby prezentowane w linii ogólnych kosztów administracyjnych w przypadku gdyby Bank administrował portfelem w ramach swojej działalności. Poniżej zaprezentowano przekształcenie danych za prezentowany w poprzednim sprawozdaniu finansowym okres od 6 stycznia 2014 do 31 grudnia 2015 roku:

	06.10.2014 - 31.12.2015 Przed korektą	Korekta	06.10.2014 - 31.12.2015 Po korekcie
Przychody z tytułu odsetek	7 808	-	7 808
Koszty z tytułu odsetek	(63)	-	(63)
Wynik z tytułu odsetek	7 745	-	7 745
Przychody z tytułu prowizji i opłat	891	-	891
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(2 460)	88	(2 372)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	(1 569)	88	(1 481)
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	(1)	-	(1)
Wynik z pozycji wymiany	(3)	-	(3)
Pozostałe przychody operacyjne	119	-	119
Pozostałe koszty operacyjne	(55)	-	(55)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	64	-	64
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(229)	-	(229)
Ogólne koszty administracyjne	(23 242)	(88)	(23 330)
Wynik z działalności operacyjnej	(17 235)	-	(17 235)
Zysk / (Strata) brutto	(17 235)	-	(17 235)
Podatek dochodowy	3 262	-	3 262
Zysk / (Strata) netto	(13 973)	-	(13 973)

2.20. Zmiany zasad rachunkowości

Bank sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez Unię Europejską w formie Rozporządzeń Komisji Unii Europejskiej (dalej Komisja UE).

Wprowadzenie nowych Standardów i Interpretacji, które weszły w życie w 2016 roku nie miało istotnego wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe.

2.20.1. Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do nich, które zostały opublikowane a także zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, a nie weszły jeszcze w życie i nie zostały jeszcze zastosowane przez Bank

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie nowych standardów, ich zmiany oraz interpretacje miało istotny wpływ na stosowane przez Bank zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 9. Bank planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania), pod warunkiem zatwierdzenia przez Unię Europejską.

MSSF 9 „INSTRUMENTY FINANSOWE”

Standard MSSF 9 Instrumenty finansowe został opublikowany w lipcu 2014 roku i zatwierdzony do stosowania w krajach Unii Europejskiej w dniu 22 listopada 2016 roku regulacją Komisji Europejskiej nr 2016/2067/UE. Ma on obligatoryjne zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy obrotowe rozpoczynające się w dniu oraz po 1 stycznia 2018 roku (za wyjątkiem zakładów ubezpieczeń, które mogą zastosować standard od dnia 1 stycznia 2021 roku). Standard zastępuje MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena. Zmianie ulegają klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych, rozpoznawanie i kalkulacja utraty ich wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń.

▪ Klasyfikacja i wycena:

MSSF 9 definiuje 3 kategorie wyceny instrumentów finansowych:

- zamortyzowany koszt liczony przy wykorzystaniu efektywnej stopy procentowej (dalej „zamortyzowany koszt”),
- wycena do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite (dalej „FVOCI” – ang. *fair value through other comprehensive income*), oraz
- wycena do wartości godziwej przez wynik finansowy (dalej „FVP&L” – ang. *fair value through profit or loss*).

Powyższe odpowiada metodom wyceny znanym z MSR 39, natomiast zupełnie odmienne są zasady klasyfikacji do poszczególnych grup.

W przypadku instrumentów dłużnych klasyfikacja aktywów finansowych została oparta o model biznesowy jednostki i charakterystykę generowanych przez te aktywa przepływów pieniężnych.

Test modelu biznesowego określa czy dany instrument utrzymywany jest w celu pozyskania umownych przepływów pieniężnych czy w celu realizacji zmiany wartości godziwej przed terminem zapadalności. W ramach modelu biznesowego wyszczególnia się 3 grupy: „utrzymywanie”, „utrzymywanie i sprzedaż” oraz „sprzedaż”.

Test charakterystyki przepływów pieniężnych określa czy przepływy kontraktowe stanowią wyłącznie płatności kapitału i odsetek, które są rozumiane jako zapłata za wartość pieniądza w czasie oraz ryzyk związanych z wartością zaangażowania w danym okresie czasu (ang. *solely principal and interest* – dalej „SPPI”).

Jeśli oba powyższe testy są spełnione, aktywa dłużne klasyfikuje się do kategorii wycenianych wg zamortyzowanego kosztu, za wyjątkiem możliwości zaklasyfikowania do FVP&L dla instrumentów, w przypadku których taka wycena eliminuje brak spójności w metodzie wyceny (ang. *accounting mismatch*).

Standard wprowadził nową kategorię wyceny w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (FVOCI), która będzie obejmowała instrumenty dłużne wykorzystywane w ramach modelu biznesowego zakładającego zarówno pozyskiwanie umownych przepływów pieniężnych

jak i sprzedaż aktywów finansowych. Warunkiem jest, spełnienie testu SPPI. W przypadku wyceny do FVOCI, do pozostałych dochodów całkowitych odnoszone są wszystkie zmiany wartości godziwej. Natomiast zmiany w zakresie utraty wartości, przychody odsetkowe czy różnice kursowe ujmowane są w wyniku finansowym.

Jeśli dłużne aktywa finansowe nie spełniają żadnej z wymienionych powyżej kryteriów, są one klasyfikowane i wyceniane jako FVP&L.

Klasyfikacji instrumentów finansowych dokonuje się na moment zastosowania MSSF 9 po raz pierwszy, czyli na 1 stycznia 2018 roku. oraz w momencie ujęcia instrumentu. Zmiany klasyfikacji możliwe są jedynie w przypadku istotnej zmiany modelu biznesowego, co może występować bardzo rzadko.

Zobowiązania finansowe są wyceniane według dotychczasowych zasad określonych w MSR 39, za wyjątkiem obowiązku odniesienia części wyceny do wartości godziwej wynikającej ze zmian w poziomie własnego ryzyka kredytowego do pozostałych dochodów całkowitych – dla zobowiązań finansowych w przypadku których zastosowano opcję wyceny do wartości godziwej.

W 2016 roku Bank w ramach realizowanego we współpracy z doradcą zewnętrznym w Grupie PKO Banku Polskiego projektu zrealizował jego pierwszy etap, który miał na celu przygotowanie do wdrożenia standardu. Wykonane prace w zakresie klasyfikacji i wyceny obejmowały: określenie zmian zasad rachunkowości wprowadzonych MSSF 9, wstępną ocenę modeli biznesowych dla poszczególnych grup aktywów oraz wstępną ocenę produktów pod kątem charakterystyk przepływów pieniężnych.

Przeprowadzona analiza pod kątem klasyfikacji i wyceny objęła takie aspekty jak weryfikacja produktu kredytu mieszkaniowego pod kątem testu charakterystyk przepływów pieniężnych (testu SPPI), weryfikacja stosowanych modeli biznesowych a także przeprowadzenie symulacji wpływu wdrożenia MSSF 9 w postaci macierzy transpozycyjnej prezentującej zmianę klasyfikacji instrumentów finansowych z uwzględnieniem wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

Z wykonanych analiz wynika, że MSSF 9 zmieni podejście Banku do:

- ujmowania portfela płynnościowego bonów skarbowych, których wycena wartości godziwej będzie odnoszona na pozostałe dochody całkowite, a nie jak obecnie przez rachunek zysków i strat;
- ujmowania modyfikacji przepływów pieniężnych z kredytów udzielonych i nabytych wierzytelności – będą one odnoszone do wyniku finansowego w momencie przeprowadzenia modyfikacji, a nie rozłożone w czasie. Bank rozpoczął prace mające na celu wyliczenie kwoty korekty z tego tytułu na 1 stycznia 2018 roku oraz umożliwienia właściwego ujmowania tych kwot w rachunku zysków i strat w przyszłości.

W 2017 roku planowane jest przeprowadzenie drugiego etapu projektu obejmującego wdrożenie zmian w systemach i aplikacjach, procesach i procedurach a także procesach sprawozdawczych.

▪ **Utrata wartości**

Fundamentalna zmiana w obszarze utraty wartości to fakt, że MSR 39 opierał się na koncepcji strat poniesionych a MSSF 9 opiera się na koncepcji strat oczekiwanych.

Zgodnie z ogólną zasadą utrata wartości będzie mierzona jako 12 miesięczne oczekiwane straty kredytowe albo dożywotnie oczekiwane straty kredytowe. Podstawa pomiaru będzie zależeć od tego czy nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia. Kredyty alokowane będą do 3 koszyków (stage):

Portfel bez utraty wartości (tzw. IBNR zgodnie z MSR 39)	Koszyk 1 (aktywa z niskim ryzykiem kredytowym)	12 miesięczne oczekiwany straty kredytowe
	Koszyk 2 (wzrost ryzyka kredytowego)	dożywotnie oczekiwane straty kredytowe
Portfel z utratą wartości	Kredyty z utratą wartości, w ramach którego ujmowane są kredyty z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia (POCI)	dożywotnie oczekiwane straty kredytowe

Wszystkie kredyty początkowo są ujmowane w koszyku 1 z wyłączeniem portfela POCI.

Przychód odsetkowy dla tzw. portfela IBNR liczony będzie od wartości brutto.

W 2016 roku Bank w ramach realizowanego we współpracy z doradcą zewnętrznym w Grupie PKO Banku Polskiego projektu zrealizował pierwszy etap przygotowania do wdrożenia standardu czyli analizę luki. W 2017 roku planowane jest przeprowadzenie drugiego etapu projektu obejmującego wdrożenie zmian w systemach i aplikacjach używanych przez komórki ryzyka oraz w procesach i procedurach.

▪ **Rachunkowość zabezpieczeń**

Nowy Standard zwiększa zakres pozycji jakie można wyznaczać na pozycje zabezpieczane, a także umożliwia wyznaczenie na instrument zabezpieczający aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zniesiono również obowiązek retrospektywnego pomiaru efektywności zabezpieczenia przy jednoczesnym zniesieniu obowiązującego wcześniej limitu 80%-125% (warunkiem stosowania rachunkowości zabezpieczeń ma być ekonomiczna zależność pomiędzy instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną). Ponadto zwiększono zakres wymaganych ujawnień dotyczących strategii zarządzania ryzykiem, przepływów pieniężnych wynikających z transakcji zabezpieczających oraz wpływu rachunkowości zabezpieczeń na sprawozdanie finansowe.

W związku z niezakończonymi jeszcze pracami nad zmianą standardu w zakresie rachunkowości zabezpieczeń w ujęciu portfelowym (macro hedge), jednostki mają wybór w zakresie stosowania przepisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń: można nadal stosować przepisy MSR 39 albo stosować nowy standard MSSF 9 z wyłączeniem z zakresu zabezpieczeń portfelowych wartości godziwej odnoszących się do ryzyka stopy procentowej.

W 2016 roku Bank w ramach realizowanego we współpracy z doradcą zewnętrznym w Grupie PKO Banku Polskiego projektu przeprowadził analizę luki w zakresie wymogów.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego Sprawozdania finansowego Bank nie podjął jeszcze decyzji czy zastosuje nowy standard czy też będzie w dalszym ciągu stosować przepisy MSR 39.

MSSF 15 „PRZYCHODY Z UMÓW Z KLIENTAMI

MSSF 15 zastępuje MSR 11 „Umowy o budowę”, MSR 18 „Przychody”, KIMSF 13 „Programy lojalnościowe”, KIMSF 15 „Umowy dotyczące budowy nieruchomości”, KIMSF 18 „Przekazanie aktywów przez klientów”, oraz SKI 31 „Przychody – transakcje barterowe dotyczące usług reklamowych”.

Podstawową zasadą jest ujmowanie przychodów w taki sposób, aby odzwierciedlić transakcję przeniesienia na klienta towarów lub usług w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, którego jednostka oczekuje w zamian za te towary lub usługi. W celu odpowiedniego momentu rozpoznania przychodu i jego wysokości, standard przedstawia pięciostopniowy model analizy polegający na: identyfikacji umowy z klientem i wiążącego zobowiązania, następnie określeniu ceny transakcyjnej, jej odpowiedniej alokacji i rozpoznaniu przychodu w momencie, kiedy zobowiązanie zostało wypełnione.

Z zakresu standardu wyłączone są instrumenty finansowe (MSR 39), umowy ubezpieczeniowe (MSSF 4) oraz transakcje leasingu (MSR 17), stąd Bank szacuje, że wpływ na jego wyniki nie będzie istotny.

2.20.2. Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do powyższych, które nie zostały zatwierdzone jeszcze przez Unię Europejską

MSSF 16 „LEASING”

Data wejścia w życie standardu to 1 stycznia 2019 roku. Nowy standard zastąpi obecnie obowiązujący MSR 17. Zgodnie z nowym standardem leasingobiorcy mają obowiązek ujmowania prawa do korzystania ze składnika aktywów oraz zobowiązania (obowiązku zapłaty za to prawo, czyli finansowania) w aktywach lub zobowiązaniach w przypadku wszystkich umów leasingu (a nie jak poprzednio jedynie w przypadku leasingu finansowego). Wyjątkiem są krótkoterminowe umowy leasingu o okresie obowiązywania do 12 miesięcy oraz umowy leasingu aktywów o niewielkiej wartości.

Bank jest stroną umów leasingu operacyjnego, które obecnie nie są ujmowane w bilansie lecz ich wartość nie jest znacząca. Szacuje się zatem, że wprowadzenie standardu wpłynie na wzrost sumy bilansowej lecz w sposób nieznaczący.

MSR 7 „RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH”

Data wejścia w życie standardu to 1 stycznia 2017 roku. Zmiany zostały wprowadzone w celu poprawy jakości ujawnień w sprawozdaniach finansowych i dotyczą wymogu dokonania ujawnień umożliwiających użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zmian zobowiązań wynikających z działalności finansowej, w tym zarówno zmian wynikających z przepływów pieniężnych jak i niepieniężnych. Zmiany będą miały charakter prezentacyjny.

POZOSTAŁE ZMIANY:

- Bank nie oszacował jeszcze wpływu na sprawozdania finansowe zmian do MSR 12 „Podatek dochodowy”, którego zmiany dotyczą wyjaśnienia sposobu wykazywania aktywów z tytułu odroczonego podatku w związku z instrumentami dłużnymi wycenianymi w wartości godziwej.
- Zmiany w MSSF 10, MSSF 4 (powiązane z MSSF 9), MSR 28 i MSR 40 oraz poprawki do MSSF 2014-2016 i do MSSF 2014-2016 (MSSF 1, MSR 28) nie będą miały wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

3. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	140 521	4 273	5 671
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek wobec klientów, w tym:	140 461	2 602	2 602
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości	-	-	-
Przychody z tytułu lokat w bankach oraz od utrzymywania rezerwy obowiązkowej	60	1 671	3 069
Pozostałe przychody, w tym:	2 510	2 137	2 137
Przychody z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 160	2 072	2 072
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych	1 350	0	0
Przychody z tytułu aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-	65	65
Razem	143 031	6 410	7 808

Koszty z tytułu odsetek

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	(71 117)	(63)	(63)
Koszty z tytułu otrzymanych kredytów	(5 564)	(20)	(20)
Koszty z tytułu odroczonej płatności z tytułu nabycia wierzytelności	(40 288)	-	-
Koszty z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	(16 255)	(43)	(43)
Koszty z tytułu wyemitowanych obligacji	(9 010)	-	-
Pozostałe koszty	(8 315)	-	-
Koszty z tytułu transakcji zabezpieczającej CIRS	(8 315)	-	-
Razem	(79 432)	(63)	(63)

4. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Przychody z tytułu opłat i prowizji od kredytów i pożyczek wobec klientów, w tym:	6 461	891	891
z tytułu opłaty za wycenę nieruchomości	4 085	757	757
Razem	6 461	891	891

Koszty z tytułu prowizji i opłat

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Prowizje za usługi operacyjne banków	(113)	(107)	(109)
Koszty związane z programem emisji listów zastawnych	(641)	(98)	(98)
Koszty związane z programem emisji obligacji	(799)	(28)	(28)
Koszty związane z otrzymaną linią kredytową	(973)	(123)	(123)
Sporządzanie przez rzeczoznawców majątkowych ekspertyz Bankowo-Hipotecznej Wartości Nieruchomości (BHWN)	(7 185)	(1 964)	(1 964)
Koszty ubezpieczenia kredytów	(386)	(50)	(50)
Razem	(10 097)	(2 370)	(2 372)

5. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Instrumenty pochodne	-	-	-
w tym, punkty SWAP	-	-	-
Instrumenty dłużne	1	(1)	(1)
Razem	1	(1)	(1)

6. Wynik z pozycji wymiany

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Wynik z pozycji wymiany	(17)	(3)	(3)
Wynik z tytułu instrumentów pochodnych przed desygnacją do rachunkowości zabezpieczeń	(911)	-	-
Wynik z tytułu instrumentów pochodnych z tytułu nieefektywności rachunkowości zabezpieczeń	92	-	-
Razem	(836)	(3)	(3)

7. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Pozostałe przychody operacyjne			
Przychody uboczne	878	110	114
Inne	9	4	5
Razem	887	114	119

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Pozostałe koszty operacyjne			
Koszty uboczne	(829)	(55)	(55)
Inne	(13)	(0)	(0)
Razem	(842)	(55)	(55)

W danych za 2016 rok w kosztach ubocznych zaprezentowano 757 tys. PLN kosztów z tytułu dostarczonych przez rzeczoznawców protokołów z inspekcji nieruchomości, dla których wierzytelności nie mogły zostać nabyte przez PKO Bank Hipoteczny SA. Zgodnie z warunkami umowy nabycia wierzytelności koszty te obciążają PKO Bank Polski SA, w związku z powyższym zostały zrefakturowane, co zostało zaprezentowane w przychodach ubocznych. W 2015 roku nie było rozliczeń z tego tytułu.

8. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia		Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
		Utworzenie w okresie	Z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie			
Należności od banków	-	-	-	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	198	3 003	-	1 442	1 759	(1 561)	
Sektor niefinansowy	198	3 003	-	1 442	1 759	(1 561)	
kredyty mieszkaniowe	198	3 003	-	1 442	1 759	(1 561)	
Rezerwa na udzielone zobowiązania	31	58	-	9	80	(49)	
Razem	229	3 061	-	1 451	1 839	(1 610)	

Za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia		Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
		Utworzenie w okresie	Z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie			
Należności od banków	-	-	-	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	-	198	-	-	198	(198)	
Sektor niefinansowy	-	198	-	-	198	(198)	
kredyty mieszkaniowe	-	198	-	-	198	(198)	
Rezerwa na udzielone zobowiązania	-	31	-	-	31	(31)	
Razem	-	229	-	-	229	(229)	

Za okres od dnia 6 października 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia		Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
		Utworzenie w okresie	Z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie			
Należności od banków	-	-	-	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	-	198	-	-	198	(198)	
Sektor niefinansowy	-	198	-	-	198	(198)	
kredyty mieszkaniowe	-	198	-	-	198	(198)	
Rezerwa na udzielone zobowiązania	-	31	-	-	31	(31)	
Razem	-	229	-	-	229	(229)	

9. Ogólne koszty administracyjne

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Świadczenia pracownicze	(13 781)	(12 587)	(15 374)
Koszty rzeczowe	(17 238)	(6 882)	(7 186)
Amortyzacja, w tym:	(1 223)	(669)	(670)
rzeczowe aktywa trwałe	(233)	(156)	(157)
wartości niematerialne	(990)	(513)	(513)
Podatki i opłaty, w tym:	(7 061)	(92)	(100)
podatek od niektórych instytucji finansowych	(4 324)	-	-
Razem	(39 303)	(20 230)	(23 330)

Świadczenia pracownicze

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Wynagrodzenia, w tym:	(12 107)	(10 860)	(13 355)
rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń (Nota 32.4)	(2 409)	(1 871)	(1 871)
rezerwa na świadczenia emerytalno-rentowe	(32)	(28)	(28)
Narzut na wynagrodzenia, w tym:	(1 275)	(1 394)	(1 658)
rezerwa na narzuty na zmienne składniki wynagrodzeń (Nota 32.4)	(202)	(375)	(375)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(399)	(333)	(361)
Razem	(13 781)	(12 587)	(15 374)

W pozycji *Inne świadczenia na rzecz pracowników* prezentuje się koszty: delegacji, szkoleń oraz odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Koszty rzeczowe

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Usługi z tytułu czynności wspomagających świadczonych w ramach Umowy Outsourcingowej	(3 517)	(3 203)	(3 203)
Obsługa kredytów udzielonych oraz nabytych wierzytelności w ramach Umowy Outsourcingowej	(4 085)	(88)	(88)
Usługi obce z tytułu innych umów	(1 497)	(516)	(516)
Koszty informatyczne	(1 209)	(845)	(874)
Czynsze	(1 840)	(1 390)	(1 559)
Leasing operacyjny	(243)	(197)	(239)
Opłaty i składki BFG	(3 951)	-	-
Pozostałe	(896)	(643)	(707)
Razem	(17 238)	(6 882)	(7 186)

10. Podatek dochodowy

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Rachunek zysków i strat			
Bieżące obciążenie podatkowe	-	-	-
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(5 036)	2 941	3 263
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(5 036)	2 941	3 263
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	4 213	(1)	(1)
Razem	(823)	2 940	3 262

Kalkulacja efektywnej stopy podatkowej:

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	18 260	(15 536)	(17 235)
Podatek dochodowy według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej (19%)	(3 469)	2 952	3 275
Wpływ trwałych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	(1 567)	(12)	(13)
opłata ostrożnościowa BFG	(241)	-	-
PCC od podwyższenia kapitału zakładowego	(475)	-	-
podatek od niektórych instytucji finansowych	(822)	-	-
koszty PFRON	(13)	(10)	(11)
wpływ pozostałych różnic trwałych	(16)	(2)	(2)
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(5 036)	2 940	3 262
Efektywna stopa podatkowa	27,58%	18,92%	18,93%
Różnica przejściowa wynikająca z podatku odroczonego wykazana w rachunku zysków i strat	(5 036)	2 940	3 262
Razem bieżące obciążenie podatkowe wykazywane w rachunku zysków i strat	-	-	-

Zobowiązania / należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku Bank nie posiadał zarówno zobowiązań, jak również należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego.

Aktywa / rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Rachunek zysków i strat		
	31.12.2016	31.12.2015	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego					
Odsetki naliczone od należności od banków	-	0	(0)	(41)	0
Odsetki naliczone od należności od klientów	2 838	191	2 647	191	191
Odsetki naliczone i dyskonto od papierów wartościowych	219	-	219	-	-
Korekta wyceny metodą liniową i ESP portfela kredytowego	7 217	772	6 445	772	772
Korekta wyceny metodą liniową i ESP emisji własnych	1 229	0	1 229	0	0
Koszty zapłacone rozliczane na wynik w czasie	735	547	188	547	547
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych	2	4	(2)	2	4
Wycena papierów wartościowych	0	1	0	0	0
odniesiona na wynik	0	0	0	0	0
odniesiona na inne dochody całkowite	0	1	n/d	n/d	n/d
Wycena instrumentów pochodnych	171	-	160	-	-
odniesiona na wynik	160	-	160	-	-
odniesiona na inne dochody całkowite	11	-	n/d	n/d	n/d
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	12 411	1 515	10 886	1 471	1 514
Aktywa z tytułu podatku odroczonego					
Odsetki naliczone od zobowiązań wobec banków	2 618	-	2 618	-	-
Odsetki naliczone oraz dyskonto od zobowiązań z tytułu emisji	1 491	(13)	1 504	(13)	8
Odpisy z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych	349	43	306	43	43
Rezerwy na koszty	1 089	720	369	523	699
Strata podatkowa	4 723	4 026	697	3 859	4 026
Wycena papierów wartościowych	59	-	-	-	-
odniesiona na wynik	-	-	-	-	-
odniesiona na inne dochody całkowite	59	-	n/d	n/d	n/d
Wycena instrumentów pochodnych	4 522	-	356	-	-
odniesiona na wynik	356	-	356	-	-
odniesiona na inne dochody całkowite	4 166	-	n/d	n/d	n/d
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	14 851	4 776	5 850	4 412	4 777
Łączny efekt różnic przejściowych	2 440	3 261	(5 036)	2 941	3 263
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	2 440	3 261			
Wpływ netto podatku odroczonego na rachunek zysków i strat			(5 036)	2 941	3 263

Aktywa oraz rezerwa z tytułu podatku odroczonego są tworzone w wyniku występowania różnic przejściowych w związku z różnym okresem ujmowania wybranych przychodów i kosztów dla celów księgowych oraz podatkowych.

Rozpoznanie aktywa z tytułu podatku odroczonego na poniesionej stracie podatkowej wynika z dokonanej na podstawie projekcji podatkowej oceny możliwości jej rozliczenia w okresie przewidzianym przepisami prawa podatkowego.

11. Zysk / strata przypadająca na jedną akcję

Podstawowy zysk / strata przypadająca na jedną akcję

Podstawowy zysk / strata przypadająca na jedną akcję obliczana jest w oparciu o zysk / stratę przypadającą na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku / straty, która na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk / strata na jedną akcję

	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Zysk / (strata) przypadająca na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	13 224	(12 596)	(13 973)
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	533 060	300 000	300 000
Zysk / (strata) przypadająca na jedną akcję (w PLN na akcję)	0,02	(0,04)	(0,05)

Rozwodniony zysk/strata przypadająca na jedną akcję

Rozwodniony zysk/strata przypadająca na jedną akcję obliczana jest na podstawie zysku/straty przypadającej na zwykłych akcjonariuszy poprzez podzielenie zysku/straty, która na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ wszystkich rozważających potencjalnych akcji zwykłych.

W Banku w okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku nie występowały instrumenty rozważające zysk/stratę przypadającą na jedną akcję.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

12. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2016	31.12.2015
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	16 033	4
Gotówka	-	-
Razem	16 033	4

Rezerwa obowiązkowa

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku Bank utrzymywał odpowiednio rezerwę obowiązkową w wysokości 15.507 tys. PLN oraz 0 PLN.

13. Należności od banków

	31.12.2016	31.12.2015
Lokaty w bankach	-	9 000
Rachunki bieżące	12 994	5 812
Razem	12 994	14 812
Odpis z tytułu utraty wartości należności	-	-
Razem netto	12 994	14 812

Ryzyko związane z należnościami od banków zostało szerzej opisane w Nocie 36 „Zarządzanie ryzykiem kredytowym”.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia, w kwocie 12.994 tys. PLN na 31 grudnia 2016 roku oraz 14.812 tys. PLN na 31 grudnia 2015 roku są w całości traktowane jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty dla celów sprawozdania z przepływów pieniężnych.

14. Pochodne instrumenty zabezpieczające

W 2016 roku Bank rozpoczął stosowanie rachunkowości zabezpieczeń w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych.

14.1. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

14.1.1. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty hipoteczne w PLN z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych oraz listy zastawne denominowane w walucie wymiennej z tytułu zmian kursu walutowego z wykorzystaniem instrumentów zabezpieczających CIRS oraz FX-Forward.

Cel relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty hipoteczne w PLN z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych oraz listy zastawne denominowane w walucie wymiennej z tytułu zmian kursu walutowego, z wykorzystaniem instrumentów zabezpieczających CIRS oraz serii transakcji FX-Forward w walucie wymiennej stanowiących zabezpieczenie ekspozycji walutowej o zapadalności w terminach płatności kuponów z listów zastawnych w walucie wymiennej.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stóp procentowych.

Instrumenty zabezpieczające:

- Transakcje CIRS** (Cross-Currency Interest Rate Swap), w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę PLN, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę właściwą dla waluty wymiennej. W przypadku ogłoszenia przez sąd upadłości PKO Banku Hipotecznego, następuje automatyczne wydłużenie transakcji CIRS o 12 miesięcy na warunkach określonych w dniu zawarcia transakcji;
- Seria transakcji FX-Forward** w walucie wymiennej stanowiących zabezpieczenie ekspozycji walutowej o zapadalności w terminach płatności kuponów z listów zastawnych w walucie wymiennej.

Pozycje zabezpieczane:

- portfel kredytów hipotecznych** ujętych w rejestrze zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych o zmiennym oprocentowaniu w PLN. Oprocentowanie kredytów jest indeksowane do stopy WIBOR 3M. Marża na kredytach hipotecznych, zgodnie z MSR 39, jest wyłączona z zabezpieczenia;
- listy zastawne** wyemitowane w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz w których należy oczekiwać wpływu na wyniki - od 1 stycznia 2017 roku do 24 czerwca 2022 roku.

Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana przez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym.			
	31.12.2016		31.12.2015	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
CIRS	27 709	-	-	-
FX-Forward	99	113	-	-
Razem	27 808	113	-	-

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2016 roku					
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
CIRS						
float PLN sprzedaż	-	-	-	-	2 154 809	2 154 809
fixed EUR zakup (waluta oryginalna)	-	-	-	-	498 510	498 510
FX-Forward						
PLN sprzedaż	-	-	-	-	6 036	6 036
EUR zakup (waluta oryginalna)	-	-	-	-	1 224	1 224
PLN zakup	-	-	765	4 869	-	5 634
EUR sprzedaż (waluta oryginalna)	-	-	175	1 049	-	1 224

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	31.12.2016	31.12.2015
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	-	-
Zyski /(Straty) odniesione na inne dochody całkowite w okresie	20 413	-
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat	42 283	-
- koszty odsetkowe	(8 315)	-
- wynik z pozycji wymiany	50 598	-
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	(21 870)	-
Efekt podatkowy	4 155	-
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	(17 715)	-
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	92	-
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	(21 870)	-
Podatek odroczoney z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	4 155	-
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	(17 715)	-

14.2. Zabezpieczenie wartości godziwej

Na 31 grudnia 2016r. Bank nie stosował zabezpieczenia wartości godziwej.

15. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Według wartości bilansowej	31.12.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe	79 987	39 988
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	79 987	39 988
Razem	79 987	39 988
Dłużne papiery wartościowe według wartości nominalnej	31.12.2016	31.12.2015
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	80 000	40 000
Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez banki centralne	1,523%	1,523%

Zmiana stanu instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	31.12.2016	31.12.2015
Stan na początek okresu	39 988	-
Zwiększenia	4 172 195	7 356 292
Zmniejszenia	(4 132 201)	(7 316 305)
Zmiany wartości godziwej	5	1
Stan na koniec okresu	79 987	39 988

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są klasyfikowane do tego portfela jako odrębnie zarządzana grupa aktywów finansowych, której wyniki oceniane są w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami polityki inwestycyjnej Banku.

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku Bank nie posiadał przeniesionych aktywów finansowych, które zostały wyłączone ze sprawozdania finansowego w całości, dla których Bank utrzymywałby zaangażowanie w tych aktywach. Bank nie posiadał również przeniesionych instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, które nie zostały wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat według wartości bilansowej - terminy zapadalności

Na dzień 31 grudnia 2016 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	79 987	-	-	-	-	79 987
Razem	79 987	-	-	-	-	79 987
Na dzień 31 grudnia 2015 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	39 988	-	-	-	-	39 988
Razem	39 988	-	-	-	-	39 988

16. Kredyty i pożyczki wobec klientów

	31.12.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki wobec klientów brutto, w tym:	8 249 659	722 853
sektor niefinansowy	8 249 659	722 853
mieszkaniowe	8 249 659	722 853
kredyty udzielone	2 319 574	294 663
nabyte wierzytelności	5 930 085	428 190
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wobec klientów	(1 759)	(198)
Kredyty i pożyczki wobec klientów netto	8 247 900	722 655

W 2016 roku Bank zakupił, na podstawie podpisanej 17 listopada 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności, portfele wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie w kwocie 5.751.707 tys. PLN, natomiast w 2015 roku w kwocie 429.516 tys. PLN. Cena nabycia została ustalana na poziomie wartości rynkowej w oparciu o wycenę dokonaną przez niezależnego rzeczoznawcę. Nabyte wierzytelności zostały ujawnione w księgach Banku w uzgodnionych w Umowach Sprzedaży Wierzytelności datach przeniesienia, w których Bank nabywał prawa do wpływów z poszczególnych portfeli oraz przyjmował odpowiedzialność za wszelkie koszty i ryzyka ekonomiczne związane z wierzytelnościami wchodzącymi w ich skład. Zakup portfeli wierzytelności został sfinansowany zobowiązaniem, którego charakter został opisany w Nocie 21. Docelowo Bank refinansuje nabywane portfele wierzytelności głównie poprzez emisję hipotecznych listów zastawnych.

Kredyty udzielone oraz nabyte wierzytelności, które zostały wpisane do Rejestru Zabezpieczenia Hipotecznych Listów Zastawnych stanowią zabezpieczenie wyemitowanych przez Bank listów zastawnych, co zostało opisane w Nocie 23.

Kredyty i pożyczki wobec klientów według metod kalkulacji odpisów	31.12.2016	31.12.2015
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	-	-
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	-	-
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	8 249 659	722 853
Kredyty i pożyczki wobec klientów brutto	8 249 659	722 853
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej	-	-
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	-	-
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(1 759)	(198)
Odpisy - razem	(1 759)	(198)
Kredyty i pożyczki wobec klientów netto	8 247 900	722 655

Szczegółowy opis zmian odpisów zaprezentowano w Nocie 8 „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw”.

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły kredyty z rozpoznaną utratą wartości, jak również kredyty opóźnione w spłacie powyżej 90 dni. Informacje o jakości portfela kredytowego zostały przedstawione również w Nocie 36.5.3.

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku Bank nie posiadał przeniesionych aktywów finansowych, które są wyłączone ze sprawozdania finansowego w całości, dla których Bank utrzymywałby zaangażowanie w tych aktywach.

17. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	203 019	500
emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	203 019	500
Odpisy z tytułu utraty wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-	-
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	203 019	500
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	-	-
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	203 019	500

Dłużne papiery wartościowe według wartości nominalnej	31.12.2016	31.12.2015
emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	201 980	500
Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych	1,737%	1,964%

Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015
Stan na początek okresu	500	-
Różnice kursowe	-	-
Zwiększenia	202 830	497
Zmniejszenia (wykup)	(5)	-
Zmiana wartości godziwej, która odniesiona jest na inne dochody całkowite	(306)	3
Stan na koniec okresu	203 019	500

Fundusz Ochrony Środków Gwarantowanych

Na 31 grudnia 2016 roku Fundusz Ochrony Środków Gwarantowanych (dalej: „FOŚG”) wynosił 377,5 tys. PLN, a Bank utrzymywał na pokrycie FOŚG aktywa w wysokości 450,1 tys. PLN. Na 31 grudnia 2016 roku Bank nie posiadał środków objętych ochroną gwarancyjną.

Ze względu na brak środków gwarantowanych na datę ustalenia wysokości funduszu, fundusz ten na 31 grudnia 2015 roku wynosił 0 PLN.

18. Wartości niematerialne

Za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku	Wartości niematerialne w budowie	Oprogramowanie	Ogółem
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	-	3 689	3 689
Zakupy	2 670	456	3 126
Transfery	-	-	-
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	2 670	4 145	6 815
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	(513)	(513)
Amortyzacja	-	(990)	(990)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	-	-
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	(1 503)	(1 503)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	-	3 176	3 176
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	2 670	2 642	5 312

Istotną wartością niematerialną z punktu widzenia Banku był zakup w 2016 roku licencji na Moduł Rejestru i Rachunku Zabezpieczenia w systemie centralnym o wartości 2.670 tys. PLN. W związku z trwającym procesem dostosowywania systemu jest on ujęty w wartościach niematerialnych w budowie.

Za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku	Wartości niematerialne w budowie	Oprogramowanie	Ogółem
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	-	4	4
Zakupy	3 039	646	3 685
Transfery	(3 039)	3 039	-
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	-	3 689	3 689
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-
Amortyzacja	-	(513)	(513)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	-	-
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	(513)	(513)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	-	4	4
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	-	3 176	3 176

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku nie występowały wartości niematerialne, do których tytuł prawny Banku podlega ograniczeniu oraz stanowiące zabezpieczenie zobowiązań.

19. Rzeczowe aktywa trwałe

Za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Inwestycje w obce środki trwałe	Maszyny i urządzenia	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	-	28	400	376	804
Zakupy	6	-	144	21	171
Transfery	(6)	6	-	-	-
Likwidacja i sprzedaż	-	-	(10)	-	(10)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	-	34	534	397	965
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	(0)	(106)	(51)	(157)
Amortyzacja	-	(3)	(152)	(78)	(233)
Likwidacja i sprzedaż	-	-	5	-	5
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	(3)	(253)	(129)	(385)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	-	28	294	325	647
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	-	31	281	268	580

Za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Inwestycje w obce środki trwałe	Maszyny i urządzenia	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	-	-	13	9	22
Zakupy	89	-	386	307	782
Transfery	(89)	28	1	60	-
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	-	28	400	376	804
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) i odpis aktualizujący na początek okresu	-	-	(1)	(0)	(1)
Amortyzacja	-	(0)	(105)	(51)	(156)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) i odpis aktualizujący na koniec okresu	-	(0)	(106)	(51)	(157)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	-	-	12	9	21
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	-	28	294	325	647

W pozycji *Inne* zaprezentowano głównie wartość wyposażenia biur Banku w meble.

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku nie występowały ograniczone prawa dotyczące tytułu prawnego Banku do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

20. Inne aktywa

	31.12.2016	31.12.2015
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	5 845	3 241
nierozliczone koszty związane z kredytem odnawialnym w rachunku bieżącym	1 100	1 700
nierozliczone koszty związane z programem emisji obligacji	528	382
nierozliczone koszty związane z programem emisji listów zastawnych	2 239	794
pozostałe	1 978	365
Nierozliczone prowizje od udzielanych kredytów w części odpowiadającej niewypłaconemu kapitałowi	7 020	1 417
Rozliczenia z tytułu ekspertyz	1 190	1 759
Rozliczenia publiczno-prawne	324	13
Pozostałe	1	12
Razem	14 380	6 442

21. Zobowiązania wobec banków

	31.12.2016	31.12.2015
Zobowiązanie z tytułu kredytu w rachunku bieżącym	393 793	39 782
Zobowiązanie z tytułu nabycia wierzytelności	3 038 039	429 516
Razem	3 431 832	469 298

W pozycji zobowiązanie z tytułu kredytu w rachunku bieżącym została zaprezentowana wartość wykorzystanego odnawialnego kredytu obrotowego w rachunku bieżącym. 29 października 2015 r. PKO Bank Hipoteczny SA zawarł z PKO Bankiem Polskim SA Umowę odnawialnego kredytu obrotowego w rachunku bieżącym do kwoty limitu 900 mln PLN na okres 3 lat, który jest uruchamiany w transzach. Oprocentowanie kredytu w skali roku zostało ustalone na poziomie WIBOR3M+70 p.b. natomiast niewykorzystana kwota uruchomionej transzy podlega prowizji 0,1% w skali roku. Na 31 grudnia 2016 roku dostępna była kwota 506 mln PLN.

Zobowiązanie z tytułu płatności za nabycie wierzytelności wynika z przeprowadzonych w 2016 roku transakcji nabycia od PKO Banku Polskiego SA portfeli wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie w kwocie 5.751.707 tys. PLN opisanych w Nocie 16. Termin płatności zobowiązania z tytułu nabycia wierzytelności jest każdorazowo uzgadniany przez strony w Umowie Sprzedaży Wierzytelności. Dla wierzytelności nabytych w 2016 roku, strony uzgodniły, że płatność nastąpi najpóźniej w terminie od 8 do 12 miesięcy od dnia przeniesienia. W przypadku braku uregulowania zobowiązania w przeciągu 1 miesiąca od dnia przeniesienia, cena zostanie powiększona o odsetki. Docelowo Bank refinansuje nabywane portfele wierzytelności głównie poprzez emisję hipotecznych listów zastawnych. Zobowiązanie z tytułu nabycia wierzytelności w całości dotyczy portfeli nabywanych w drugiej połowie 2016 roku.

22. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2016	31.12.2015
Zobowiązania wobec ludności	1 549	146
Środki z tytułu nadpłaty kredytów	1 549	146
Razem	1 549	146

23. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych

	31.12.2016	31.12.2015
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych		
Instrumenty finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu - hipoteczne listy zastawne	3 232 117	29 933
Razem	3 232 117	29 933

	31.12.2016	31.12.2015
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych o okresie pozostałym do spłaty		
od 1 roku do 5 lat	1 030 566	29 933
powyżej 5 lat	2 201 551	-
Razem	3 232 117	29 933

W 2016 roku Bank wyemitował hipoteczne listy zastawne denominowane w PLN o wartości nominalnej 1.000.000 tys. PLN oraz okresie wykupu ustalonym na 5 lat i 1 dzień od dnia emisji. Na 31 grudnia 2016r. listy zastawne denominowane w PLN posiadały rating agencji ratingowej Moody's Investors Service na poziomie Aa3 oraz były dopuszczone do obrotu na regulowanym rynku pozagiełdowym w ramach Catalyst prowadzonym przez BondSpot Spółka Akcyjna oraz rynku równoległym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

24 października 2016 roku Bank wyemitował listy zastawne denominowane w EUR o wartości 500.000 tys. EUR oraz okresie wykupu ustalonym na 5 lat i 8 miesięcy od dnia emisji. Oprocentowanie stałe w okresie emisji wynosi 0,125%, a rentowność na dzień ustalenia ceny 0,178%. Listy zastawne zostały nabyte przez inwestorów po cenie 99,702% w stosunku do wartości nominalnej. Wyemitowane listy zastawne są notowane równolegle na giełdach w Luksemburgu i w Warszawie. Na 31 grudnia 2016r. długoterminowy rating dla listów zastawnych denominowanych w EUR emitowanych przez Bank nadany przez Moody's Investors Service był na poziomie Aa3.

Łączna wartość nominalna wyemitowanych hipotecznych listów zastawnych na 31 grudnia 2016r. wynosiła 3.242.000 tys. PLN, natomiast na 31 grudnia 2015 roku 30 000 tys. PLN.

Zabezpieczeniem hipotecznych listów zastawnych są wierzytelności zabezpieczone hipoteką wpisaną na pierwszym miejscu. Dodatkowo podstawą emisji hipotecznych listów zastawnych mogą być także środki Banku:

- ulokowane w papierach wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez Narodowy Bank Polski, Europejski Bank Centralny, rządy i banki centralne państw członkowskich Unii Europejskiej, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, z wyłączeniem państw, które restrukturyzują lub restrukturyzowały swoje zadłużenie zagraniczne w ciągu ostatnich 5 lat, oraz Skarb Państwa,
- ulokowane w Narodowym Banku Polskim,
- posiadane w gotówce.

Wartość nominalna kredytów wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych i stanowiących zabezpieczenie emisji hipotecznych listów zastawnych na 31 grudnia 2016 roku wynosiła 4.650.411 tys. PLN natomiast wartość nominalna dodatkowego zabezpieczenia w postaci papierów wartościowych wyemitowanych przez Skarb Państwa wynosiła 85.000 tys. PLN. Na 31 grudnia 2015 roku było to odpowiednio 82.071 tys. PLN oraz 0 PLN. W rejestrze zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych zostały również ujęte transakcje CIRIS zabezpieczające ryzyko walutowe wyemitowanych listów zastawnych denominowanych w EUR.

Rejestr zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych w 2016 roku oraz w 2015 roku nie zawierał papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (ABS), które nie spełniają wymagań określonych w paragrafie 1 artykułu 80 Wytucznych (UE) 2015/510 Europejskiego Banku Centralnego z 19 grudnia 2014 roku w sprawie implementacji ram prawnych polityki pieniężnej Eurosystemu (EBC/2014/60) (wersja przekształcona).

Wyemitowane listy zastawne na 31 grudnia 2016 roku

Listy zastawne	Waluta	Wartość nominalna	Oprocentowanie na 31.12.2016r.	Stopa + marża	Gwarancje / zabezpieczenia	Data emisji	Termin wykupu
Hipoteczne listy zastawne Seria 1	PLN	30 000	2,48%	WIBOR3M + 0,75%	Rejestr zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych	11.12.2015r.	11.12.2020r.
Hipoteczne listy zastawne Seria 2	PLN	500 000	2,32%	WIBOR3M + 0,65%	Rejestr zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych	27.04.2016r.	28.04.2021r.
Hipoteczne listy zastawne Seria 3	PLN	500 000	2,37%	WIBOR3M + 0,59%	Rejestr zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych	17.06.2016r.	18.06.2021r.
Hipoteczne listy zastawne EUR Seria 1	EUR	500 000	0,125%	stopa stała w okresie	Rejestr zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych	24.10.2016r.	24.06.2022r.

Zmiana stanu zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	31.12.2016	31.12.2015
Stan na początek okresu	29 933	-
Zwiększenia (z tytułu):	3 221 078	30 043
emisji	3 154 809	30 000
naliczenia odsetek / rozliczenia dyskonta	15 670	43
różnic kursowych	50 599	-
Zmniejszenia (z tytułu):	(18 894)	(110)
spłaty odsetek	(12 296)	-
wyceny wg zamortyzowanego kosztu	(6 598)	(110)
Stan na koniec okresu	3 232 117	29 933

24. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji

	31.12.2016	31.12.2015
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji		
Instrumenty finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu - obligacje	1 151 216	-
Razem	1 151 216	-

	31.12.2016	31.12.2015
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji o okresie pozostałym do spłaty		
do 1 miesiąca	183 326	-
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	734 801	-
od 3 miesięcy do 1 roku	233 089	-
Razem	1 151 216	-

W 2016 roku Bank wyemitował obligacje o łącznej wartości nominalnej 2 136 000 tys. PLN, klasyfikowane jako zobowiązania wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Wartość nominalna wyemitowanych obligacji na 31 grudnia 2016 roku wynosiła 1 156 000 tys. PLN.

Wyemitowane obligacje na 31 grudnia 2016 roku

Obligacje	Wartość nominalna (PLN)	Oprocentowanie	Data emisji	Termin wykupu
OW020217-B15	30 000 000	papier dyskontowy	02.08.2016r.	02.02.2017r.
OW270217-B18	278 000 000	papier dyskontowy	12.08.2016r.	27.02.2017r.
OW270217-B25	150 000 000	papier dyskontowy	16.09.2016r.	27.02.2017r.
OW160117-B28	17 200 000	papier dyskontowy	10.10.2016r.	16.01.2017r.
OW200117-B30	30 700 000	papier dyskontowy	21.10.2016r.	20.01.2017r.
OW160117-B16	30 000 000	papier dyskontowy	28.10.2016r.	16.01.2017r.
OW160117-A16	13 300 000	papier dyskontowy	28.10.2016r.	16.01.2017r.
OW020217-B31	22 500 000	papier dyskontowy	09.11.2016r.	02.02.2017r.
OW200117-A20	27 800 000	papier dyskontowy	02.11.2016r.	20.01.2017r.
OW200117-B36	36 500 000	papier dyskontowy	24.11.2016r.	20.01.2017r.
OW200117-B38	28 000 000	papier dyskontowy	29.11.2016r.	20.01.2017r.
OW280417-BH	25 000 000	papier dyskontowy	02.11.2016r.	28.04.2017r.
OW310317-B39	123 100 000	papier dyskontowy	08.12.2016r.	31.03.2017r.
OW260517-B40	210 000 000	papier dyskontowy	08.12.2016r.	26.05.2017r.
OW310317A-B41	133 900 000	papier dyskontowy	16.12.2016r.	31.03.2017r.

Zmiana stanu zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	31.12.2016	31.12.2015
Stan na początek okresu	-	-
Zwiększenia (z tytułu):	2 131 216	-
emisji	2 122 206	-
naliczenia odsetek / rozliczenia dyskonta	9 010	-
Zmniejszenia (z tytułu):	(980 000)	-
wykupu	(980 000)	-
Stan na koniec okresu	1 151 216	-

25. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2016	31.12.2015
Koszty do zapłacenia	5 669	3 758
Inne zobowiązania, w tym:	6 527	2 262
wierzyciele różni	4 558	1 954
rozliczenia publiczno-prawne	1 969	308
Razem	12 196	6 020

26. Rezerwy

Za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2016 roku, w tym:	28	31	59
Rezerwa krótkoterminowa	-	-	-
Rezerwa długoterminowa	28	31	59
Utworzenie/aktualizacja rezerw	32	58	90
Rozwiązanie	-	(9)	(9)
Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku, w tym:	60	80	140
Rezerwa krótkoterminowa	-	-	-
Rezerwa długoterminowa	60	80	140

Za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2015 roku, w tym:	-	-	-
Rezerwa krótkoterminowa	-	-	-
Rezerwa długoterminowa	-	-	-
Utworzenie/aktualizacja rezerw	28	31	59
Stan na dzień 31 grudnia 2015 roku, w tym:	28	31	59
Rezerwa krótkoterminowa	-	-	-
Rezerwa długoterminowa	28	31	59

27. Kapitały własne i akcjonariat Banku

	31.12.2016	31.12.2015
Kapitał zakładowy	800 000	300 000
Kapitał z aktualizacji wyceny	(17 961)	2
Zysk /(Strata) z lat ubiegłych	(13 973)	(1 377)
Wynik okresu bieżącego netto	13 224	(12 596)
Kapitały własne razem	781 290	286 029

Jedynym akcjonariuszem Banku na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku jest PKO Bank Polski SA.

W 2016 roku miały miejsce trzy emisje akcji, a kapitał zakładowy został podwyższony łącznie o 500 000 tys. PLN.

Szczegóły w zakresie wyemitowanych akcji Banku zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji (w PLN)	Wartość serii wg wartości nominalnej (w PLN)	Data podjęcia uchwały przez WZA	Data emisji	Data rejestracji w KRS
A	zwykłe imienne	300 000 000	1	300 000 000	06.10.2014r.	06.10.2014 r.	24.10.2014r.
B	zwykłe imienne	200 000 000	1	200 000 000	14.03.2016r.	07.04.2016r.	22.04.2016r.
C	zwykłe imienne	200 000 000	1	200 000 000	01.07.2016r.	15.07.2016r.	28.07.2016r.
D	zwykłe imienne	100 000 000	1	100 000 000	28.10.2016r.	18.11.2016r.	01.12.2016r.
Razem		800 000 000		800 000 000			

Kapitał zakładowy Banku wynosi 800.000.000 (osiemset milionów) PLN i dzieli się na 800.000.000 (osiemset milionów) akcji zwykłych imiennych o wartości nominalnej 1 (jeden) złoty każda. Wyemitowane akcje PKO Banku Hipotecznego SA nie są uprzywilejowane i zostały w pełni opłacone.

POZOSTAŁE NOTY

28. Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane

28.1. Zobowiązania umowne

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących nabycia wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 0 PLN.

28.2. Udzielone zobowiązania finansowe

według wartości nominalnej	31.12.2016	31.12.2015
Linie i limity kredytowe		
kredyty mieszkaniowe dla osób fizycznych	611 793	173 479
Razem	611 793	173 479
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	-	-

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na 31 grudnia 2016 roku

	do 1 miesiąca łącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku łącznie	powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	305 896	85 867	186 633	33 139	258	611 793
Razem	305 896	85 867	186 633	33 139	258	611 793

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na 31 grudnia 2015 roku

	do 1 miesiąca łącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku łącznie	powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	86 740	15 771	70 968	-	-	173 479
Razem	86 740	15 771	70 968	-	-	173 479

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania finansowe i gwarancyjne znajdują się w Nocie 26 „Rezerwy”.

28.3. Udzielone zobowiązania gwarancyjne

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku Bank nie udzielał zobowiązań gwarancyjnych.

28.4. Pozabilansowe zobowiązania otrzymane

według wartości nominalnej	31.12.2016	31.12.2015
finansowe	506 207	160 218
gwarancyjne	1 000 000	500 000
Razem zobowiązania otrzymane	1 506 207	660 218

Pozabilansowe zobowiązania otrzymane finansowe reprezentują uruchomiony i dostępny odnawialny kredyt obrotowy w rachunku bieżącym, natomiast pozabilansowe zobowiązania otrzymane gwarancyjne wartość dostępnej gwarancji objęcia emisji obligacji.

Uprawnienie do sprzedaży lub obciążenia zastawem zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Banku

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku na rzecz Banku nie ustanowiono zabezpieczeń, które Bank był uprawniony sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

29. Sprawy sporne

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku nie występowały sprawy sporne.

30. Umowy leasingu finansowego i leasingu operacyjnego

Leasing finansowy

Bank nie posiada należności i zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

Leasing operacyjny – leasingobiorca

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki z posiadania leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres użytkowania przedmiotu leasingu.

Definicję leasingu operacyjnego spełniają również umowy najmu i dzierżawy zawierane przez Bank w ramach normalnej działalności operacyjnej.

Bank jest stroną umowy leasingu operacyjnego na flotę samochodów, które zostały przekazane do użytkowania na okres 44 miesięcy za płatności czynszu leasingowego. Umowa nie może zostać wypowiedziana przez leasingobiorcę.

Bank jest ponadto stroną umów najmu nieruchomości, w których mieści się siedziba Banku, biuro w Warszawie oraz centrum zapasowe. Umowa najmu siedziby została zawarta na okres 10 lat, zaś pozostałe umowy na czas nieokreślony. Okres wypowiedzenia tych umów wynosi od 6 do 12 miesięcy.

W poniższej tabeli zaprezentowano koszty nieodwołalne wynikające z umowy leasingu operacyjnego samochodów oraz z umów najmu (z uwzględnieniem terminów wypowiedzeń).

Łączna kwota przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego	31.12.2016	31.12.2015
Dla okresu:		
do 1 roku	1 340	1 551
od 1 roku do 5 lat	133	434
powyżej 5 lat	-	-
Razem	1 473	1 985

Opłaty leasingowe (w tym z tytułu umów najmu nieruchomości) ujęte jako koszt danego okresu, wyniosły w 2016 roku 1.722 tys. PLN oraz w 2015 roku 1.361 tys. PLN.

31. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się: Kasa, środki w Banku Centralnym, należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

	31.12.2016	31.12.2015
Kasa, środki w Banku Centralnym	16 033	4
Bieżące należności od banków	12 994	5 812
Należności od banków o pierwotnym terminie zapadalności do 3 miesięcy	-	9 000
Razem	29 027	14 816

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek otrzymanych

Przychody z tytułu odsetek - otrzymane	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Odsetki otrzymane z tytułu kredytów i pożyczek wobec klientów	126 417	1 631	1 631
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 209	2 070	2 070
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-	65	65
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	153	-	-
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	26	1 887	3 068
Pozostałe odsetki otrzymane	34	0	0
Razem	127 839	5 653	6 834

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek zapłaconych

Koszty z tytułu odsetek - zapłacone	01.01.2016 - 31.12.2016	01.01.2015 - 31.12.2015	06.10.2014 - 31.12.2015
Odsetki zapłacone z tytułu kredytu w rachunku bieżącym	5 559	-	-
Odsetki /dyskonto zapłacone z tytułu wyemitowanych listów zastawnych i obligacji	16 636	-	-
Odsetki zapłacone z tytułu odroczonej płatności za nabyte wierzycelności	26 509	-	-
Odsetki zapłacone od transakcji CIRS	8 100	-	-
Odsetki zapłacone od overdraft w ramach limitu	5	-	-
Pozostałe odsetki zapłacone	94	-	-
Razem	56 903	-	-

32. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

32.1. Transakcje z jednostkami powiązаныmi kapitałowo

31 grudnia 2016 roku

AKTYWA					
Podmiot	Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	Nierozliczone prowizje za sprzedaż kredytów	Pozostałe należności	w tym z tytułu instrumentów pochodnych	
PKO Bank Polski SA	3 400	24 967	43 674	27 808	
Razem	3 400	24 967	43 674	27 808	

ZOBOWIĄZANIA					
Podmiot	Kredyt w rachunku bieżącym	Nabywanie wierzitelności	Listy zastawne	Pozostałe zobowiązania	w tym z tytułu instrumentów pochodnych
PKO Bank Polski SA	393 793	3 038 039	29 782	5 410	113
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	-	16	-
Razem	393 793	3 038 039	29 782	5 426	113

31 grudnia 2016 roku

Podmiot	Udzielone zobowiązania pozabilansowe	Otrzymane zobowiązania pozabilansowe
PKO Bank Polski SA	-	1 506 207
Razem	-	1 506 207

za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	Wynik z pozycji wymiany
PKO Bank Polski SA	588	(169)	74 017	55 230	92	49 688
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	159	-	-	-
PKO Leasing SA	-	-	310	-	-	-
Razem	588	(169)	74 486	55 230	92	49 688

31 grudnia 2015 roku

AKTYWA					
Podmiot	Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	Nierozliczone prowizje za sprzedaż kredytów	Pozostałe należności	w tym z tytułu instrumentów pochodnych	
PKO Bank Polski SA	520	3 900	18 722	-	
Razem	520	3 900	18 722	-	

ZOBOWIĄZANIA					
Podmiot	Kredyt w rachunku bieżącym	Nabywanie wierzitelności	Listy zastawne	Pozostałe zobowiązania	w tym z tytułu instrumentów pochodnych
PKO Bank Polski SA	39 782	429 516	9 949	705	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	-	14	-
Razem	39 782	429 516	9 949	719	0

31 grudnia 2015 roku

Podmiot	Udzielone zobowiązania pozabilansowe	Otrzymane zobowiązania pozabilansowe
PKO Bank Polski SA	-	660 218
Razem	-	660 218

za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	Wynik z pozycji wymiany
PKO Bank Polski SA	3 045	3 035	7 120	2 257	-	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	147	-	-	-
PKO Leasing SA	-	-	334	-	-	-
Qualia Residence Sp. z o.o.	-	-	2	-	-	-
Razem	3 045	3 035	7 603	2 257	-	-

Bank posiadał rachunki bieżące oraz składał w ciągu okresu sprawozdawczego lokaty w PKO Banku Polskim SA. Ponadto Bank prowadzi strategiczną współpracę z PKO Bankiem Polskim SA. Sprzedaż kredytów mieszkaniowych oraz ich obsługa posprzedażowa, w zakresie nieobejmującym zarządzania ryzykiem, jest realizowana w ramach podpisanej 16 stycznia 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA *Umowy outsourcingowej*. W ramach tej umowy świadczone jest również wsparcie w zakresie czynności wspomagających.

Bank pozyskuje również finansowanie z PKO Banku Polskiego SA w postaci odnawialnego kredytu obrotowego w rachunku bieżącym. Ponadto w zakresie emisji obligacji Banku 30 września 2015 roku zawarł z PKO Bankiem Polskim SA *Umowę programu emisji obligacji* PKO Banku Hipotecznego do kwoty Programu 2 mld PLN w okresie 4 lat, oraz *Umowę gwarancyjną* na mocy której Gwarant przyjmuje zobowiązanie do obejmowania Obligacji Emitenta na własny rachunek do kwoty 500 mln PLN. 26 października 2016 roku Aneks do Umowy gwarancyjnej zwiększono wysokość gwarancji do 1 mld PLN.

17 listopada 2015 roku podpisano z PKO Bankiem Polskim SA *Umowę Ramową Sprzedaży Wierzytelności*. Na jej podstawie od grudnia 2015 roku realizowane są nabycia portfeli wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie. Ich szczegółowy opis znajduje się w Notach 16 i 21.

9 listopada 2015 roku Bank zawarł z PKO Bankiem Polskim SA oraz z Powszechną Kasą Oszczędności Bank Polski SA – Oddziałem Domem Maklerskim PKO Banku Polskiego *Umowę Programową* dotyczącą ustanowienia przez Bank programu emisji hipotecznych listów zastawnych.

PKO Bank Polski SA pełni również rolę aranzera i jednego z dealerów w ramach zawartej w dniu 28 września 2016 roku *Umowy Programowej*, na podstawie której Bank przeprowadził i będzie przeprowadzał zagraniczne emisje listów zastawnych w ramach zatwierdzonego przez Commission de Surveillance du Secteur Financier (CSSF) w Luksemburgu Prospektu Emisyjnego Podstawowego PKO Banku Hipotecznego.

Ponadto, w ramach transakcji z jednostkami powiązаныmi kapitałowo, PKO BP Finat Sp. z o.o. świadczy usługę prowadzenia ksiąg rachunkowych w zakresie gospodarki własnej oraz usługę kadrowo-płacową, natomiast PKO Leasing SA dostarcza samochody w ramach umowy leasingu.

W okresie sprawozdawczym Bank nie zawierał istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe.

32.2. Transakcje z jednostkami powiązаныmi osobowo

Na 31 grudnia 2016 roku jednostkami powiązаныmi z Bankiem poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Hipotecznego bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawały 4 podmioty natomiast na 31 grudnia 2015 roku 3 podmioty.

W okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz od 6 października 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku w Banku nie wystąpiły transakcje wzajemne z tymi podmiotami.

32.3. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Hipotecznego

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

W okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz od 6 października 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku wypłacono dla Zarządu Banku wynagrodzenie w następującej wysokości:

Imię i nazwisko	Stanowisko	01.01.2016 – 31.12.2016	06.10.2014 – 31.12.2015
Zarząd Banku			
Rafał Kozłowski	Prezes Zarządu	611	938
Agnieszka Domaradzka	Wiceprezes Zarządu	-	392
Bartłomiej Śliwa	Wiceprezes Zarządu	-	568
Jakub Niesłuchowski	Wiceprezes Zarządu	515	487
Marek Szcześniak	Wiceprezes Zarządu	476	245
Razem świadczenia krótkoterminowe dla Zarządu		1 602	2 630

Narzutę na powyższe wynagrodzenia w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wyniosły 126 tys. PLN natomiast w okresie od 6 października 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku wyniosły 188 tys. PLN.

Członkowie Rady Nadzorczej Banku w związku z pełnionymi funkcjami nie otrzymują wynagrodzenia.

Długoterminowe świadczenia pracownicze w formie gotówki

W 2016 roku po raz pierwszy zostały przydzielone Zarządowi Banku oraz wypłacone długoterminowe świadczenia w formie gotówki.

Imię i nazwisko	Stanowisko	01.01.2016 – 31.12.2016	06.10.2014 – 31.12.2015
Zarząd Banku			
Rafał Kozłowski	Prezes Zarządu	130	-
Jakub Niesłuchowski	Wiceprezes Zarządu	121	-
Marek Szcześniak	Wiceprezes Zarządu	94	-
Razem świadczenia długoterminowe dla Zarządu		345	-

Narzutę na powyższe wynagrodzenia w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wyniosły 10 tys. PLN.

Długoterminowe świadczenia pracownicze w formie instrumentu finansowego

W 2016 roku po raz pierwszy zostały przydzielone Zarządowi Banku oraz kluczowym menadżerom o wysokim wpływie na profil ryzyka Banku („MRT” – Material Risk Takers) długoterminowe świadczenia w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych. Akcje fantomowe zostały przydzielone w oparciu o wartość księgową jednej akcji Banku na 30 czerwca 2016 roku, tj. 0,9725 PLN. Kwota wynikająca z przeliczenia na gotówkę w oparciu o wartość księgową jednej akcji Banku na 31 grudnia 2016 roku akcji fantomowych nieodroczonej oraz jedną z trzech części akcji fantomowych odroczonej zostanie wypłacona do końca drugiego kwartału 2017 roku.

	Liczba akcji				Łącznie
	nieodroczonej 2017	odroczonej 2017	odroczonej 2018	odroczonej 2019	
Zarząd Banku	204 828	45 518	45 519	45 517	341 382
MRT	49 801	11 067	11 067	11 067	83 002
Razem	254 629	56 585	56 586	56 584	424 384

Świadczenia po okresie zatrudnienia

W okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wypłacono dla Zarządu Banku świadczenia po okresie zatrudnienia w następującej wysokości:

Imię i nazwisko	Stanowisko	01.01.2016 – 31.12.2016	06.10.2014 – 31.12.2015
Zarząd Banku			
Agnieszka Domaradzka	Wiceprezes Zarządu	138	460
Bartłomiej Śliwa	Wiceprezes Zarządu	54	120
Razem świadczenia po okresie zatrudnienia dla Zarządu		192	580

W tabeli zaprezentowano wszystkie wypłacone należne po okresie zatrudnienia świadczenia, w tym z programu długoterminowych świadczeń pracowniczych.

Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

W okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz od 6 października 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku nie wypłacono świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożytki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa

W okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz od 6 października 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku Bank nie udzielił kredytów, gwarancji lub innych pożytków członkom kierownictwa.

W dniu 4 grudnia 2015 roku Bank nabył portfel wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych, w którego skład wchodził kredyt udzielony jednemu z Członków Rady Nadzorczej Banku. Na 31 grudnia 2016 roku wartość bilansowa kredytu wynosiła 271 tys. PLN, natomiast na 31 grudnia 2015 roku 283 tys. PLN.

32.4. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

W celu wypełnienia wymogów uchwały Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, Bank wdrożył:

- uchwałę Rady Nadzorczej w sprawie wprowadzenia Regulaminu zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu PKO Banku Hipotecznego SA oraz określenia Polityki zmiennych składników wynagrodzeń w PKO Banku Hipotecznym SA,
- uchwałę Zarządu Banku w sprawie wykazu stanowisk pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji, objętych Regulaminem zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku,
- zarządzenie Prezesa Zarządu w sprawie wprowadzenia Regulaminu zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.

Przywołane Zasady i wydane na ich podstawie Regulaminy opisują tryb przyznawania wyżej wymienionym osobom zmiennych składników wynagrodzeń powiązanych z wynikami i efektami pracy. Zgodnie z wymogami przywołanej uchwały KNF i w proporcjach w niej określonych zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane są w formie:

- nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
 - odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny),
- przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

Na 31 grudnia 2016 roku rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń wynosiła 2.951 tys. PLN (na 31 grudnia 2015 roku 1 871 tys. PLN), z czego dla członków Zarządu Banku w kwocie 1.672 tys. PLN (na 31 grudnia 2015 roku 989 tys. PLN). Rezerwa na narzuty związane ze składnikami zmiennymi wynagrodzeń na 31 grudnia 2016 roku wynosiła 243 tys. PLN (na 31 grudnia 2015 roku 375 tys. PLN).

33. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

33.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

Bank klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii:

- Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach,
- Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych,
- Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny.

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej na dzień 31.12.2016	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty finansowe	14	27 808	-	27 808	-
CIRS		27 709	-	27 709	-
FX-Forward		99	-	99	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	15	79 987	-	79 987	-
bony pieniężne NBP		79 987	-	79 987	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	17	203 019	203 019	-	-
obligacje Skarbu Państwa		203 019	203 019	-	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		310 814	203 019	107 795	-
Pochodne instrumenty finansowe	14	113	-	113	-
FX-Forward		113	-	113	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		113	-	113	-

Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej na dzień 31.12.2015	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	15	39 988	-	39 988	-
bony pieniężne NBP		39 988	-	39 988	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	17	500	500	-	-
obligacje Skarbu Państwa		500	500	-	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		40 488	500	39 988	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		-	-	-	-

W zależności od kategorii klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych do hierarchii, stosuje się różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań.

Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadkach w których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach). Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty finansowe dla których brak jest aktywnego rynku:

Aktywa i zobowiązania finansowej wyceniane w wartości godziwej	Metody (techniki) wyceny	Obserwowalne dane wejściowe
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:		
bony pieniężne NBP	Wycena metodą krzywej rentowności	Krzywa rentowności dla bonów pieniężnych zbudowana jest w oparciu o ceny rynkowe, dane rynku pieniężnego oraz rynku transakcji OIS (Overnight index swap).
CIRS	Wycena metodą krzywej rentowności	Krzywe rentowności zbudowane są w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji FRA (Forward rate agreement), IRS (Interest Rate Swap), basis swap, kwotowania CDS (Credit Default Swap).
FX-Forward	Wycena metodą krzywej rentowności	Krzywe rentowności zbudowane są w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji FX-Forward

Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

Przeniesienia instrumentów pomiędzy Poziomem 1 a Poziomem 2 występują na podstawie dostępności kwotowania z aktywnego rynku według stanu na koniec okresu sprawozdawczego. Przeniesienie z Poziomu 2 do Poziomu 3 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika obserwowalnego na nieobserwowalny lub zastosowania do wyceny nowego nieobserwowalnego czynnika ryzyka, która jednocześnie skutkuje istotnym wpływem na wycenę instrumentu. Przeniesienie z Poziomu 3 do Poziomu 2 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika nieobserwowalnego na obserwowalny lub gdy wpływ czynnika nieobserwowalnego na wycenę instrumentu przestaje być istotny. Przeniesienia pomiędzy poziomami wyceny następują w dacie i według stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

W okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz od 6 października 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku nie nastąpiły przeniesienia między poziomami w hierarchii wartości godziwej wykorzystywanej przy wycenie wartości godziwej instrumentów finansowych.

33.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

Bank jest w posiadaniu instrumentów finansowych, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

Dla większości instrumentów finansowych wartości rynkowe są niedostępne, stąd wartości godziwe są oszacowane przy zastosowaniu szeregu technik wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych zastosowano model oparty na szacowaniach wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych. Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające i są wrażliwe na przyjmowane założenia.

Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych nie wycenianych do wartości godziwej.

W przypadku pewnych grup instrumentów finansowych, ze względu na brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a godziwą, wynikającą z charakterystyki tych grup (np. krótkoterminowy charakter, wysoka korelacja z parametrami rynkowymi, krótkie okresy przeszacowania stóp, unikalność instrumentu lub krótki okres od daty emisji) przyjęto, że wartość bilansowa jest w przybliżeniu zgodna z wartością godziwą. Dotyczy to następujących grup instrumentów finansowych:

- kasa, środki w Banku Centralnym
- należności od banków,
- kredyty i pożyczki wobec klientów,
- zobowiązania wobec banków,
- zobowiązania wobec klientów,
- wyemitowane listy zastawne w PLN,
- wyemitowane obligacje.

W związku z emisją listów zastawnych w EUR na okres 5 lat i 8 miesięcy, których oprocentowanie jest stałe w okresie, ich wartość godziwa została wyznaczona w oparciu o zaobserwowaną cenę na rynku regulowanym (giełda w Luksemburgu).

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.12.2016	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd.	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	16 033	16 033
Należności od banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	12 994	12 994
Kredyty i pożyczki wobec klientów, w tym:			8 247 900	8 247 900
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	8 247 900	8 247 900
Zobowiązania wobec banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 431 832	3 431 832
Zobowiązania wobec klientów	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 549	1 549
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	1,3	zdyskontowane przepływy pieniężne, notowania na rynku regulowanym	3 232 117	3 207 099
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 151 216	1 151 216

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.12.2015	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd.	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	4	4
Należności od banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	14 812	14 812
Kredyty i pożyczki wobec klientów, w tym:			722 655	722 655
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	722 655	722 655
Zobowiązania wobec banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	469 298	469 298
Zobowiązania wobec klientów	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	146	146
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	29 933	29 933

34. Segmenty działalności

W okresie sprawozdawczym Bank nie prowadził działalności w podziale na segmenty.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

35. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym

Zarządzanie ryzykiem jest kluczowym procesem w PKO Banku Hipotecznym SA. Ma on na celu zapewnienie kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymania w ramach przyjętej przez Bank tolerancji na ryzyko i systemu limitów, w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym z uwzględnieniem rentowności działalności biznesowej. Zakładany poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

35.1. Główne zasady zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym SA opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- proces zarządzania ryzykiem, w tym proces kredytowy, jest określony i regulowany przez strategie, polityki i procedury przyjęte przez Zarząd i Radę Nadzorczą PKO Banku Hipotecznego,
- Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego i przeprowadza proces ICAAP (*Internal Capital Adequacy Assessment Proces*) przy czym:
 - proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
 - metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem zapewnia niezależność obszaru ryzyka, w tym wyceny nieruchomości i podejmowania decyzji kredytowych od działalności biznesowej,
- proces zarządzania ryzykiem jest zintegrowany z procesami planistycznymi i kontrolingowymi oraz wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko,
- proces zarządzania ryzykiem jest spójny z zasadami zarządzania ryzykiem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w tym również w zakresie wykorzystania grupowych modeli ryzyka, dostosowanych do specyfiki działania PKO Banku Hipotecznego oraz zatwierdzonych przez właściwe organy PKO Banku Hipotecznego.

35.2. Elementy procesu zarządzania ryzykiem bankowym

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Hipotecznym SA składają się następujące elementy:

- identyfikacja ryzyka:
polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku,
- pomiar i ocena ryzyka:
obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- kontrola ryzyka:
polegająca na określeniu narzędzi wykorzystywanych do diagnozowania lub ograniczania poziomu ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Banku. Kontrola ryzyka obejmuje ustalenie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku mechanizmów kontrolnych, w szczególności w postaci strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka, których wypełnienie podlega monitorowaniu, a w przypadku ich przekroczenia podejmowane są działania zarządcze,
- prognozowanie i monitorowanie ryzyka:
polegające na sporządzeniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- raportowanie ryzyka:
polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- działania zarządcze:
polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem, podejmowaniu działań w celu utrzymania zakładanego poziomu ryzyka. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:

35.3. Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w PKO Banku Hipotecznym SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu.

Jednostki organizacyjne PKO Banku Hipotecznego odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji to:

Biuro Ryzyka - odpowiada w szczególności za zarządzanie następującymi typami ryzyk: kredytowym, koncentracji, płynności, stopy procentowej, walutowym, biznesowym, zmian makroekonomicznych oraz za zarządzanie adekwatnością kapitałową, w tym za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka,
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- tworzenie i wdrażanie metodyk oceny ryzyka kredytowego,
- analizy rynku nieruchomości oraz zasady wyceny nieruchomości, w tym zasady wyznaczania bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości (BHWN),
- zarządzanie wierzytelnościami trudnymi oraz podejmowanie efektywnych działań w celu odzyskania tych wierzytelności,
- współpracę z organami nadzoru w ramach obszaru ryzyka (BION, inspekcje, wyjaśnienia, ankiety, etc.).

Biuro Wyceny Zabezpieczeń odpowiada w szczególności za ustalenie Bankowo-Hipotecznej Wartości Nieruchomości (BHWN).

Biuro Analiz Kredytowych odpowiada w szczególności za ocenę wniosków kredytowych.

Biuro Zgodności, Bezpieczeństwa i Obsługi Prawnej odpowiada w szczególności za kształtowanie systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz identyfikację tego ryzyka w Banku, we współpracy z jednostkami organizacyjnymi Banku projektującymi przepisy wewnętrzne i nadzorującymi procesy.

Stanowisko ds. ryzyka operacyjnego odpowiada w szczególności za koordynację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym jego identyfikację, pomiar, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie oraz za koordynację realizacji działań zarządczych dotyczących ryzyka operacyjnego.

Stanowisko ds. walidacji modeli odpowiada w szczególności za walidację modeli ryzyka oraz wdrożenie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem modeli w Banku.

Stanowisko ds. komunikacji odpowiada w szczególności za kształtowanie systemu zarządzania ryzykiem utraty reputacji oraz zarządzanie tym ryzykiem w Banku.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

Komitety Audytu, Finansów i Ryzyka („KAFIR”) – wspierający Radę Nadzorczą

- monitoruje integralność, adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem bankowym, adekwatność kapitałową i wdrażanie obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem zgodnie ze Strategią Banku,

- analizuje i ocenia stosowanie strategicznych limitów ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym SA,
- wspiera Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem bankowym przez formułowanie zaleceń i podejmowanie decyzji w sprawie adekwatności kapitałowej i efektywności systemu kontroli ryzyka bankowego.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami („KZAP”) – wspierający Zarząd Banku

- podejmuje decyzje w zakresie limitów i wartości progowych na poszczególne rodzaje ryzyka, kwestii związanych z ustalaniem cen transferowych oraz modeli i parametrów portfelowych wykorzystywanych do ustalania odpisów i rezerw, a także innych istotnych modeli ryzyka finansowego i biznesowego oraz ich parametrów,
- wydaje rekomendacje dla Zarządu m.in. w zakresie kształtowania struktury aktywów i pasywów Banku, zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, kapitałem oraz polityki cenowej,
- wspiera Zarząd w procesie zarządzania aktywami i pasywami.

Komitet Kredytowy („KK”) – wspierający Zarząd Banku

- podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych, znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych, bądź wydaje rekomendacje w tym zakresie dla Zarządu,
- podejmuje decyzje w sprawie akceptacji nabywanych przez Bank wierzycelności,
- wydaje rekomendacje i podejmuje decyzje w zakresie zarządzania wierzycelnościami trudnymi,
- wspiera Zarząd w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym.

KAFIR, KZAP, Zarząd i Rada Nadzorcza są odbiorcami cyklicznych raportów dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka.

35.4. Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku

Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka na działalność Banku, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- trwale istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

Na podstawie informacji ilościowych i jakościowych, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku.

W Banku następujące rodzaje ryzyka zostały uznane za istotne:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko płynności, w tym ryzyko finansowania,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) ryzyko biznesowe,
- 5) ryzyko zmian makroekonomicznych,
- 6) ryzyko modeli,
- 7) ryzyko kapitałowe, w tym ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej,
- 8) ryzyko braku zgodności.

Dodatkowo, następujące rodzaje ryzyka zostały uznane przez Bank za potencjalnie istotne:

- 1) ryzyko koncentracji,
- 2) ryzyko stopy procentowej,
- 3) ryzyko walutowe,
- 4) ryzyko rezydualne,
- 5) ryzyko utraty reputacji.

Dla potencjalnie istotnych rodzajów ryzyka Bank określił i monitoruje kryteria istotności. Spełnienie kryteriów istotności spowoduje uznanie tego rodzaju ryzyka za istotne dla Banku.

Bank w Strategii Zarządzania Ryzykiem zdefiniował szereg limitów strategicznych definiujących apetyt na poszczególne rodzaje ryzyka. Bank na bieżąco monitoruje te limity, a w 2016 roku żaden z nich nie został przekroczony.

36. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzycelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań. Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

PKO Bank Hipoteczny SA posiada zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, które mają na celu właściwą ocenę ryzyka transakcji kredytowej na etapie wniosku o udzielanie kredytu oraz w trakcie życia transakcji (monitoring), jak również mają na celu odpowiednie zabezpieczenie poprzez stosowanie odpowiednich technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Realizację zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego.

36.1. Pomiar i ocena ryzyka kredytowego

PKO Bank Hipoteczny SA dokonuje pomiaru i oceny ryzyka kredytowego na poziomie pojedynczej transakcji kredytowej oraz na poziomie portfelowym.

Pomiar i ocena ryzyka pojedynczej transakcji kredytowej dokonywana jest przez PKO Bank Hipoteczny SA z wykorzystaniem grupowych modeli ryzyka dostosowanych do specyfiki działania PKO Banku Hipotecznego oraz zatwierdzonych przez właściwe organy PKO Banku Hipotecznego SA. Grupowe modele ryzyka wykorzystywane w PKO Banku Hipotecznym SA to modele stosowane również przez PKO Bank Polski SA i bazują na danych aplikacyjnych, behawioralnych oraz danych z Biura Informacji Kredytowej. Przegląd (monitoring) modeli i ich walidacja są dokonywane osobno na bazie portfela Banku, portfela PKO Banku Polskiego SA i połączonych portfeli obu banków.

Szczegółowe zasady i zakres współpracy w ramach Grupy PKO Banku Polskiego w zakresie grupowych modeli ryzyka określają zapisy zawartej z PKO Bankiem Polskim SA Umowy outsourcingowej opisanej w Nocie 32.1.

W bieżącym procesie kredytowym, w ramach oceny ryzyka pojedynczej transakcji kredytowej Bank ocenia ryzyko kredytowe w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych oraz zewnętrznych baz danych.

W przypadku nabywania wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych od PKO Banku Polskiego SA, Bank również dokonuje oceny ryzyka kredytowego transakcji będących przedmiotem nabycia, zgodnie z obowiązującą w Banku metodyką oceny nabywanych wierzytelności. W szczególności Bank ocenia: zdolność kredytową klienta według danych na moment udzielania przez PKO Bank Polski SA kredytu będącego przedmiotem przelewu, bieżącą ocenę scoringu behawioralnego (w oparciu o grupowy model scoringowy) oraz bieżącą terminowość spłat, eliminując wierzytelności niespełniające kryteriów metodyki.

Dodatkowo portfele nabywanych wierzytelności podlegają wycenieniu przeprowadzanej przez niezależną stronę trzecią, w celu zabezpieczenia obiektywnej oceny wartości nabywanych portfeli. W ramach tej wyceny dokonywana jest również ocena kosztów ryzyka, spodziewanych na danym portfelu wierzytelności, która znajduje odzwierciedlenie w finalnej cenie jaką Bank płaci za dany portfel wierzytelności.

W celu określenia ryzyka kredytowego na poziomie portfelowym, Bank wykorzystuje następujące metody pomiaru i wyceny ryzyka:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (PD),
- stratę w przypadku niewypłacalności (LGD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- udział i strukturę kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR) odpisami (coverage ratio),
- koszt ryzyka,
- analizy typu vintage.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na wyznaczenie poziomu odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

36.2. Utrata wartości ekspozycji kredytowych

PKO Bank Hipoteczny SA dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw.

W zależności, czy dla danej ekspozycji kredytowej rozpoznano przesłankę indywidualnej utraty wartości stosowana jest odpowiednia metoda szacowania wysokości odpisów. Zdarzeniami uznawanymi za przesłanki indywidualnej utraty wartości są w szczególności:

- opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek dłuższe niż 90 dni,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności (przesłanka rozpoznawana jest, gdy udzielone klientowi udogodnienia wymuszone są względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z jego trudności finansowych).

Przy określaniu okresu przeterminowania kredytu uwzględniane są kwoty niespłaconych w terminie odsetek lub rat kapitałowych przekraczające ustalone wartości progowe.

36.3. Metody oszacowania utraty wartości

W PKO Banku Hipotecznym SA stosowane są obecnie dwie metody szacowania utraty wartości:

- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów, w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych ale nierozpoznanych strat.

Odpis z tytułu utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej jest różnicą pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwaną, przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji, oszacowaną z wykorzystaniem grupowych parametrów ryzyka.

36.4. Rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe

Rezerwę na pozabilansowe ekspozycje kredytowe tworzą się w wysokości równoważącej wynikającą z nich przewidywaną (możliwą do oszacowania) utratę korzyści ekonomicznych.

Przy ustalaniu rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe Bank wykorzystuje metodę portfelową (jeśli ekspozycja spełnia przesłanki indywidualnej utraty wartości) lub grupową (jeśli ekspozycja spełnia przesłanki grupowej utraty wartości).

Rezerwę ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego (od daty, na którą dokonywana jest ocena, do daty wystąpienia zadłużenia przeterminowanego uznawanego za przesłankę indywidualnej utraty wartości), a wartością bieżącą oczekiwaną przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania, oszacowaną z wykorzystaniem grupowych parametrów ryzyka.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych PKO Banku Hipotecznego prezentuje tabela w Nocie 16 „Kredyty i pożyczki wobec klientów”.

36.5. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego

36.5.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniższe zestawienie przedstawia maksymalne narażenie Banku na ryzyko kredytowe dla pozycji bilansowych i pozabilansowych bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe	31.12.2016	31.12.2015
Kasa, środki w Banku Centralnym	16 033	4
Należności od banków	12 994	14 812
Kredyty i pożyczki wobec klientów	8 247 900	722 655
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	79 987	39 988
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	203 019	500
Ekspozycja bilansowa - razem	8 559 933	777 959
Zobowiązania do udzielenia kredytów	611 793	173 479
Ekspozycja pozabilansowa - razem	611 793	173 479

36.5.2. Należności od banków

W poniższej tabeli przedstawiono należności od banków.

Należności od banków	31.12.2016	31.12.2015
Należności nieprzeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	12 994	14 812
Razem brutto	12 994	14 812
Odpisy z tytułu utraty wartości	-	-
Razem netto	12 994	14 812

W Banku nie występują należności od banków przeterminowane lub z rozpoznaną utratą wartości. Obecnie Bank zawiera transakcje międzybankowe jedynie z PKO Bankiem Polskim SA i ocenia, że ryzyko kredytowe wynikające z tych transakcji jest istotnie ograniczone, w związku z czym Bank nie tworzy z tego tytułu odpisów na poniesione, ale nie rozpoznane straty (IBNR).

36.5.3. Kredyty i pożyczki wobec klientów

Poniższe zestawienie prezentuje jakość portfela kredytów wobec klientów.

Kredyty i pożyczki wobec klientów	31.12.2016	31.12.2015
Kredyty nieprzeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	8 227 317	722 853
Kredyty przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	22 342	-
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości	-	-
Razem brutto	8 249 659	722 853
Odpis na kredyty nieprzeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	(1 543)	(198)
Odpis na kredyty przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	(216)	-
Odpis na kredyty z rozpoznaną utratą wartości	-	-
Razem netto	8 247 900	722 655

Wartość bilansową portfela kredytów bez rozpoznanej utraty wartości przedstawia poniższe zestawienie.

Kredyty i pożyczki wobec klientów, bez rozpoznanej utraty wartości	31.12.2016	31.12.2015
nieprzeterminowane	8 227 317	722 853
do 30 dni	21 263	-
od 31 do 60 dni	1 079	-
od 61 do 90 dni	-	-
Razem brutto	8 249 659	722 853

36.5.4. Praktyki forbearance

Bank jako *forbearance* przyjmuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem zmian warunków umowy, wymuszonych jego trudną sytuacją finansową (działania restrukturyzacyjne). Celem działań *forbearance* jest przywrócenie dłużnikowi zdolności do prawidłowej realizacji umowy oraz maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi, tj. uzyskanie najwyższych odzysków, jednocześnie ograniczając do minimum ponoszone koszty związane z uzyskaniem odzysków, które są bardzo wysokie w przypadku prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Działalność *forbearance* polega na zmianie warunków spłaty wierzytelności, które są indywidualnie ustalone wobec każdego kontraktu poprzez dostosowanie do specyfiki problemu. Elementem procesu *forbearance* jest ocena możliwości wywiązania się przez dłużnika z warunków umowy ugody (spłaty zadłużenia w ustalonych terminach). Zmiany mogą polegać między innymi na:

- rozłożeniu zadłużenia wymagalnego na raty,
- zmianie harmonogramu,

- zawieszeniu spłaty,
- zmianie formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące),
- zmianie oprocentowania,
- redukcji wierzytelności,
- zmianie okresu karencji.

Zawarte umowy typu *forbearance* są na bieżąco monitorowane. W wyniku terminowej obsługi umowy typu *forbearance*, wierzytelność staje się wierzytelnością niewymagalną.

Zawarcie umowy typu *forbearance*, zamieniającej warunki umowne z uwagi na trudności finansowe dłużnika, stanowi jedną z przesłanek indywidualnej utraty wartości i skutkuje koniecznością utworzenia odpisów lub rezerw aktualizujących wartość ekspozycji wynikających z tego faktu.

Kredyty i pożyczki przestają podlegać *forbearance* w przypadku, gdy spełnione są łącznie warunki:

- nastąpiła terminowa spłata przynajmniej 6 rat od zwrotu wierzytelności z obsługi restrukturyzacyjnej,
- upłynęło przynajmniej 19 miesięcy od zwrotu wierzytelności do jednostki przekazującej wniosek.

Przez terminową spłatę na potrzeby *forbearance* rozumie się sytuację, gdy spłata każdej z rat nastąpiła nie później niż 30 dni po terminie spłaty, określonym w harmonogramie umowy restrukturyzacyjnej.

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku w portfelu Banku nie występowały ekspozycje podlegające *forbearance*.

36.5.5. Zabezpieczenia

Ze względu na specjalistyczny charakter działalności, Bank przykłada szczególną rolę do monitorowania wartości zabezpieczeń. Dlatego też, kluczową rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Polityka zabezpieczeń hipotecznych ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażony jest Bank, w tym ustanowienie zabezpieczeń hipotecznych dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych.

Polityka Banku w zakresie zabezpieczeń kredytowych i ich wyceny uwzględnia zapisy ustaw: prawo bankowe, o listach zastawnych i bankach hipotecznych, o księgach wieczystych i hipotece. Dodatkowo, do kwestii zabezpieczeń prawnych odnoszą się zalecenia i rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego, w tym rekomendacja F, S i J oraz zapisy wewnętrznych regulacji bankowych.

Bank posiada i stosuje Regulamin ustalania bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, wydany na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o listach zastawnych i bankach hipotecznych, z uwzględnieniem zapisów Rekomendacji F dotyczącej podstawowych kryteriów stosowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego przy zatwierdzaniu regulaminów ustalania bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości wydawanych przez banki hipoteczne.

Bankowo-hipoteczna wartość nieruchomości (BHWN) jest to ustalona przez Bank wartość, która w ocenie Banku odzwierciedla poziom ryzyka związanego z nieruchomością jako przedmiotem zabezpieczenia kredytów oraz służy do określenia kwoty, do jakiej może być udzielony lub nabyty kredyt zabezpieczony hipoteką na danej nieruchomości lub do decyzji, czy wierzytelność zabezpieczona na przedmiotowej nieruchomości może być nabyta przez Bank.

PKO Bank Hipoteczny SA ustala BHWN w oparciu o ekspertyzę bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości. Ekspertyza wykonywana jest z zachowaniem należytej staranności i ostrożności. Uwzględnia ona jedynie te cechy nieruchomości i nakłady konieczne do jej budowy, które będą miały charakter trwały i przy założeniu racjonalnej eksploatacji będą możliwe do uzyskania przez każdego posiadacza nieruchomości. W ekspertyzie, sporządzonej na określoną datę, udokumentowane są założenia i parametry przyjęte do analizy, proces ustalania BHWN i wynikająca z niego propozycja BHWN. Ekspertyza uwzględnia analizy i prognozy dotyczące parametrów specyficznych dla danej nieruchomości, które mają wpływ na ocenę ryzyka kredytowego, a także czynniki o charakterze ogólnym np.: rozwój liczby ludności, stopę bezrobocia, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Bank jako obowiązkowe prawne zabezpieczenie spłaty udzielonego bądź nabytego kredytu przyjmuje:

- hipotekę na nieruchomości, wpisaną w księdze wieczystej na pierwszym miejscu,
- cesję praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej hipoteką na rzecz Banku.

36.6. Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o strukturze oraz skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego Banku. Raporty przedstawiane są Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

36.7. Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w PKO Banku Hipotecznym SA należą w szczególności:

- strategiczne i wewnętrzne limity tolerancji (portfelowe),
- minimalne warunki transakcji (m.in. maksymalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagany wkład własny klienta, wymagane zabezpieczenie, kwota pojedynczego kredytu do wartości BHWN),
- system scoringowy, w tym określone punkty odjęcia (minimalna liczba punktów scoringowych pozwalająca na akceptację transakcji kredytowej),
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające tolerancję Banku na ryzyko kredytowe wynikające między innymi z Rekomendacji S (takie jak np. akceptowany przez Radę Nadzorczą poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i finansowych do dochodu klienta - Dtl),
- limity kompetencyjne – określające maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe, uwzględniające koszty ryzyka kredytowego.

Szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego, zgodnie z którą podstawowym elementem ograniczającym straty kredytowe związane z brakiem możliwości klientów do spłaty swoich zobowiązań wobec

Banku są zabezpieczenia hipoteczne na kredytowanych nieruchomościach, przy czym Bank kieruje się nadrzędną zasadą, iż zabezpieczenia przyjmowane są tylko jako instrument wsparcia kredytu i nie mogą być wykorzystane jako substytut zdolności klienta do regulowania swoich zobowiązań.

37. Zarządzanie ryzykiem koncentracji

Ryzyko koncentracji jest analizowane w Banku w odniesieniu do działalności kredytowej i definiowane jako zagrożenie wynikające z nadmiernego zaangażowania Banku w:

- ekspozycje wobec pojedynczych klientów lub grup powiązanych klientów,
- ekspozycje podlegające wspólnym lub skorelowanym czynnikom ryzyka.

charakteryzujące się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej Banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka Banku.

W ramach zarządzania ryzykiem koncentracji Bank dokonuje cyklicznej identyfikacji ryzyka, jego pomiaru, kontroli, monitorowania i raportowania.

Mając na uwadze wysoki stopień rozproszenia portfela Banku pod względem ekspozycji pojedynczych klientów, Bank identyfikuje i ocenia ryzyko koncentracji analizując strukturę portfela względem czynników ryzyka (cech ekspozycji) istotnych z punktu widzenia ryzyka kredytowego i na tej podstawie wyodrębnił grupy ekspozycji, których nadmierna koncentracja jest niepożądana i w skrajnych warunkach może generować straty przewyższające apetyt na ryzyko kredytowe Banku.

Pomiar i kontrola ryzyka koncentracji w PKO Banku Hipotecznym SA dokonywane są poprzez ustalenie wielkości zaangażowania, które generuje ryzyko koncentracji oraz odniesienie tej wielkości do ustalonych limitów wynikających z przepisów prawa oraz limitów wewnętrznych.

Wewnętrzne limity zaangażowań określone są w stosunku do wielkości funduszy własnych Banku oraz w stosunku do łącznej ekspozycji kredytowej Banku i odzwierciedlają przyjęty przez Bank apetyt na ryzyko kredytowe z uwzględnieniem warunków normalnych oraz skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko koncentracji stosując następujące limity, których wykorzystanie jest monitorowane i raportowane w cyklach miesięcznych:

- limit zaangażowania wobec pojedynczego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- limit koncentracji wierzytelności wewnętrznych,
- limit zaangażowania w ekspozycje kredytowe wobec klientów pozyskujących dochody z działalności gospodarczej,
- limit zaangażowania w ekspozycje kredytowe wobec klientów z poziomem Dtl (debt to income) powyżej 50%.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Bank nie przekroczył żadnego z limitów koncentracji.

Struktura portfela wg Dtl

Kredyty i pożyczki wobec klientów wg Dtl	31.12.2016	31.12.2015
0% - 50%	79%	74%
powyżej 50%	21%	26%
Razem brutto	100%	100%

Struktura portfela wg LtV

Kredyty i pożyczki wobec klientów wg LtV	31.12.2016	31.12.2015
0% - 50%	31%	24%
51% - 60%	17%	23%
61% - 70%	19%	24%
71% - 80%	23%	16%
80% - 90%	10%	13%
90% - 100%	0%	0%
Razem brutto	100%	100%

W tabeli uwzględniono indeksację wartości rynkowej nieruchomości.

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka koncentracji. Raporty przedstawiane są Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

38. Zarządzanie ryzykiem rynkowym

W działalności PKO Banku Hipotecznego występują następujące rodzaje ryzyka rynkowego:

- ryzyko stopy procentowej, definiowane jako ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku,
- ryzyko walutowe, definiowane jako ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych, m.in. z punktu widzenia dopasowania terminów przeszacowania.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych, w tym z wykorzystaniem instrumentów pochodnych zabezpieczających ryzyko walutowe i/lub stopy procentowej.

W PKO Banku Hipotecznym SA ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe podlegają okresowej ocenie istotności, co wynika z modelu biznesowego Banku. Sposób monitorowania oraz narzędzia zarządzania tymi ryzykami będą uzależnione od oceny istotności tych ryzyk.

W obecnej fazie działalności Banku zarówno ryzyko walutowe jak i ryzyko stopy procentowej zostały uznane za potencjalnie istotne i niewymagające pokrycia kapitałem wewnętrznym.

38.1. Pomiar i ocena ryzyka rynkowego

38.1.1. Pomiar ryzyka stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank w szczególności wykorzystuje miarę wrażliwości dochodu odsetkowego (WDO), miarę wrażliwości wartości rynkowej (BPV), testy warunków skrajnych oraz raporty luki przeszacowań.

Wrażliwość dochodu odsetkowego (WDO) jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych, a wrażliwość wartości rynkowej (BPV) jest miarą określającą wpływ takiej zmiany na wartość ekonomiczną kapitału. Miary te uwzględniają zróżnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym kolejnym przedziale czasowym.

Testy warunków skrajnych (stress-testy) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są scenariusze hipotetyczne – w których arbitralnie przyjmowane są równoległe przesunięcia krzywych stóp procentowych o ± 50 p.b., ± 100 p.b. i ± 200 p.b.

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje które nie podlegają wycenie do wartości rynkowej (np. kredyty) ujmowane są w wartościach będących podstawą naliczanych odsetek.

Zaprezentowany poniżej raport luki przeszacowań obejmuje aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe wrażliwe na zmiany stóp procentowych. Nie ujęto w nich transakcji pozabilansowych niewrażliwych na ryzyko stopy procentowej oraz funduszy własnych Banku, należności od banków w formie środków na rachunkach bieżących oraz przekroczeń salda w rachunku bieżącym.

(tys. PLN)	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
31.12.2016								
Pozycje aktywne, w tym:	2 963 311	5 537 893	797	1 942	5 671	642	-	8 510 256
papiery wartościowe	285 501	-	-	-	-	-	-	285 501
należności od banków	-	-	-	-	-	-	-	-
należności od klientów	2 677 810	5 537 893	797	1 942	5 671	642	-	8 224 755
Pozycje pasywne, w tym:	1 969 574	3 399 478	235 000	-	-	-	2 212 000	7 816 052
zobowiązania wobec banków	1 286 074	2 131 978	-	-	-	-	-	3 418 052
emisje listów zastawnych	500 000	530 000	-	-	-	-	2 212 000	3 242 000
emisje obligacji	183 500	737 500	235 000	-	-	-	-	1 156 000
Pozycje aktywne z tyt. instrumentów pochodnych	-	-	765	-	1 174	3 695	2 210 823	2 216 457
Pozycje pasywne z tyt. instrumentów pochodnych	-	2 154 809	773	-	1 161	3 482	6 036	2 166 261
Luka okresowa	993 737	(16 394)	(234 211)	1 942	5 684	855	(7 213)	-
Luka skumulowana	993 737	977 343	743 132	745 074	750 758	751 613	744 400	-

(tys. PLN)	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
31.12.2015								
Pozycje aktywne, w tym:	260 494	508 195	-	-	-	-	-	768 689
papiery wartościowe	40 488	-	-	-	-	-	-	40 488
należności od banków	9 000	-	-	-	-	-	-	9 000
należności od klientów	211 006	508 195	-	-	-	-	-	719 201
Pozycje pasywne, w tym:	469 298	30 000	-	-	-	-	-	499 298
zobowiązania wobec banków	469 298	-	-	-	-	-	-	469 298
emisje listów zastawnych	-	30 000	-	-	-	-	-	30 000
emisje obligacji	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozycje aktywne z tyt. instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozycje pasywne z tyt. instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	-	-	-
Luka okresowa	(208 804)	478 195	-	-	-	-	-	-
Luka skumulowana	(208 804)	269 391	269 391	269 391	269 391	269 391	269 391	-

38.1.2. Pomiar ryzyka walutowego

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym Bank w szczególności wykorzystuje indywidualne i zagregowane pozycje walutowe oraz testy warunków skrajnych.

Testy warunków skrajnych (stress-testy) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są scenariusze hipotetyczne – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (20-procentową oraz 50-procentową).

Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut prezentuje poniższa tabela (w tys. PLN).

Pozycja walutowa	31.12.2016	31.12.2015
EUR	0	(41)
USD	0	1
CHF	-	-
GBP	-	-

38.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka rynkowego

Ekspozycja PKO Banku Hipotecznego na ryzyko rynkowe kształtowała się na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku w ramach przyjętych limitów strategicznych i wewnętrznych.

Ryzyko stopy procentowej było niewysokie i zdeterminowane niedopasowaniem terminów przeszacowań stóp procentowych aktywów i zobowiązań Banku w najbliższych terminach przeszacowania (do 3 miesięcy).

W przypadku ryzyka walutowego, Bank na bieżąco zamyka wszelkie otwarte pozycje walutowe, a istniejące w Banku procedury kontroli i raportowania istotnie ograniczają wpływ zmian kursów walut na wynik finansowy Banku, stąd ryzyko walutowe na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku było nieznaczące.

Ryzyko rynkowe uznawane jest w Banku jako ryzyko potencjalnie istotne, na które Bank zaczyna szacować kapitał wewnętrzny po przekroczeniu jednego z poniższych progów:

Rodzaj progu	Formuła kalkulacji	Próg	31.12.2016		31.12.2015	
			Poziom	Wykorzystanie	Poziom	Wykorzystanie
wrażliwość Banku na ryzyko stopy procentowej	$\frac{\sum BPV_i \times 100}{\text{fundusze własne}}$	1,00%	0,49%	49,34%	0,22%	22,32%
wrażliwość Banku na ryzyko walutowe	$\frac{\sum PW_i \times 10\%}{\text{fundusze własne}}$	0,10%	0,00%	0,00%	0,00%	1,48%

gdzie:

BPV_i - to tzw. wartość punktu bazowego, czyli wyrażona w wartościach pieniężnych zmiana wartości godziwej instrumentu finansowego, która wynika z równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o jeden punkt bazowy w walucie „i”

PW_i - to pozycja walutowa w walucie „i” wyrażona w PLN

38.3. Raportowanie ryzyka rynkowego

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka rynkowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierające informacje o ekspozycji na ryzyko rynkowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko przedstawiane są Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

38.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka rynkowego

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem rynkowym w PKO Banku Hipotecznym SA należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko rynkowe m.in. na wrażliwość cenową oraz pozycje walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej oraz transakcji walutowych.

Bank monitoruje poziom istotności ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego oraz ustanowił poziomy graniczne, po przekroczeniu których dany rodzaj ryzyka rynkowego wpisany zostanie na listę rodzajów ryzyka podlegających pokryciu kapitałem wewnętrznym.

Bank zarządza ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym odpowiednio poprzez dopasowanie struktury terminowej przeszacowania oraz struktury walutowej aktywów i źródeł finansowania (hedging naturalny) oraz, w razie potrzeby, stosuje transakcje zabezpieczające (transakcje pochodne).

39. Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów, braku możliwości zrolowania emisji lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Bank zarządza ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnio i długoterminowej. Podstawą polityki PKO Banku Hipotecznego w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności środków pochodzących z emisji listów zastawnych oraz środków pochodzących od podmiotu dominującego). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego i emisję obligacji własnych niezabezpieczonych, natomiast na potrzeby zarządzania bilansowym niedopasowaniem walutowych wykorzystuje się również transakcje pochodne.

Proces zarządzania ryzykiem płynności jest wkomponowany w proces zarządzania ryzykiem opisany w punkcie 35.2.

Nadzór nad polityką zarządzania płynnością pełni Rada Nadzorcza Banku, która analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności, wykorzystaniu limitów wewnętrznych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności. Rada Nadzorcza zapewnia, by Zarząd podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów oraz zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakresie płynności.

Zarząd Banku nadzoruje proces zarządzania ryzykiem płynności, zatwierdzając zestaw limitów strategicznych określa tolerancję na ryzyko płynności oraz dokonuje, przynajmniej raz w roku, przeglądu, oceny i ewentualnej aktualizacji regulacji wewnętrznych (w tym zasad przeprowadzania testów warunków skrajnych) oraz informuje Radę Nadzorczą o wynikach przeprowadzonej oceny i realizacji zasad zarządzania ryzykiem płynności. Zarząd podejmuje decyzje co do działań naprawczych, w szczególności w przypadku wystąpienia stanu wysokiego ryzyka utraty płynności Banku oraz przyjmuje plan finansowy, zgodnie z odrębnymi przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad planowania rocznego. W sytuacji wystąpienia potencjalnych problemów płynnościowych Banku, Zarząd niezwłocznie informuje Radę Nadzorczą o poziomie płynności Banku, zagrożeniach i podejmowanych działaniach zaradczych oraz nadzoruje, dokonywany przynajmniej raz w roku, przegląd oraz test możliwości pozyskania finansowania, na podstawie którego dokonuje oceny możliwości pozyskania finansowania krótko, średnio i długoterminowego.

Do kompetencji Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (KZAP) należy ustalanie limitów wewnętrznych na ryzyko płynności, weryfikacja, nie rzadziej niż raz w roku, poziomu obowiązujących limitów wewnętrznych na ryzyko płynności, formułowanie rekomendacji dotyczących działań mających na celu utrzymanie akceptowalnego poziomu ryzyka płynności w Banku oraz monitorowanie ryzyka płynności na podstawie otrzymanych raportów. KZAP również inicjuje działania mające na celu zabezpieczenie Banku przed ryzykiem płynności, w szczególności w celu realizacji przyjętej w Banku strategii zarządzania ryzykiem bankowym.

Za operacyjne zarządzanie płynnością krótkoterminową jest odpowiedzialne Biuro Skarbu, a za nadzór nad tym działaniem oraz za opracowanie narzędzi pomiaru ryzyka i kontrolę przestrzegania limitów odpowiedzialne jest Biuro Ryzyka.

39.1. Pomiar ryzyka płynności

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa, urealniona i stress-testowa luka płynności,
- nadwyżka płynności i horyzont przeżycia,
- nadzorcze miary płynności:
 - M1 – luka płynności krótkoterminowej,
 - M2 – współczynnik płynności krótkoterminowej,
 - M3 – współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi,
 - M4 – współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi,
- miara płynności krótkoterminowej:
 - LCR – wskaźnik pokrycia wypływów netto do 1 miesiąca,
- miara stabilnego finansowania:
 - NSFR – wskaźnik stabilnego finansowania netto,
- koncentracja źródeł finansowania,
- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

39.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności

Poniżej prezentowane są zestawienia urealnionej luki płynności. W przedziałach do 12 miesięcy skumulowana urealniona luka płynności PKO Banku Hipotecznego wykazywała wartość dodatnią. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów powiększoną o szacowane wpływy z tytułu dostępnego limitu w rachunku bieżącym nad wymagalnymi zobowiązaniami w perspektywie krótko- i średnioterminowej.

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
31.12.2016								
Urealniona luka okresowa	535 234	(115 135)	(32 488)	(12 778)	69 365	(4 778 710)	151 561	3 621 355
Urealniona skumulowana luka okresowa	535 234	420 099	387 611	374 833	444 198	(4 334 512)	(4 182 951)	(561 596)
31.12.2015								
Urealniona luka okresowa	5 670	211 731	4 743	5 837	12 289	26 454	(570 265)	303 541
Urealniona skumulowana luka okresowa	5 670	217 401	222 144	227 981	240 270	266 724	(303 541)	-

W urealnionej luce płynności zobowiązania finansowe z odroczonym terminem płatności, wynikające z zawartych z PKO Bankiem Polskim SA umów nabycia wierzytelności (3.038.039 tys. PLN wg stanu na 31 grudnia 2016 roku. oraz 429.516 tys. PLN wg stanu na 31 grudnia 2015 roku), traktowane są przez Bank jako pomostowe źródło finansowania, które docelowo zostanie zastąpione przez inne źródła finansowania, w szczególności przez wyemitowane w przyszłości listy zastawne. Ich kontraktowy termin wymagalności zaklasyfikowany do przedziałów do 12 miesięcy jest urealniany do przedziału 12-24 miesięcy, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami zarządzania ryzykiem płynności. W 2016 roku dokonano zmian w metodologii monitorowania ryzyka płynności. W następstwie tych zmian w luce płynności za 2016 rok uwzględnione zostały zobowiązania pozabilansowe z tytułu udzielonych kredytów hipotecznych.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku:

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2016	31.12.2015
Nadwyżka płynności* w horyzoncie do 1 miesiąca	415 573	130 662

*Nadwyżka płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Dotatnia nadwyżka płynności w okresie do 1 miesiąca świadczy o wystarczającym poziomie płynności krótkoterminowej.

W przedstawionym okresie Bank monitorował wszystkie normy płynności określone w uchwale KNF 386/2008 z 17 grudnia 2008 roku. Tabela poniżej prezentuje wartości norm płynnościowych oraz wartości średnie, minimalne i maksymalne od początku okresu:

	wartość na koniec okresu	średnia w okresie	minimum w okresie	maksimum w okresie	nadzorczy poziom minimalny
31.12.2016					
M1	365 040	270 872	40 233	627 848	>0
M2	2,09	2,09	1,14	3,07	>1,0
M3	66,94	58,20	26,12	88,38	>1,0
M4	1,04	1,03	1,02	1,07	>1,0
31.12.2015					
M1	125 869	207 119	43 336	295 867	>0
M2	2,41	35,36	1,74	205,14	>1,0
M3	43,09	159,57	38,48	457,21	>1,0
M4	1,07	57,88	1,07	420,00	>1,0

Wskaźnik pokrycia wypływów netto do 1 miesiąca (LCR) został przedstawiony w poniższej tabeli:

Nazwa miary	31.12.2016	31.12.2015
Wskaźnik pokrycia wypływów netto do 1 miesiąca (LCR)	384%	nd.*
Limit nadzorczy wskaźnika LCR	70%	60%

* Wskaźnik LCR był nieoznaczony z uwagi na brak wypływów netto w terminie do 1 miesiąca (zerowy mianownik).

W badanym okresie Bank nie przekroczył żadnej z norm płynności.

39.3. Analiza bilansu Banku z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych według terminów zapadalności/wymagalności

Poniższa tabela zawiera aktywa i zobowiązania Banku przyporządkowane do odpowiadających im terminów rezydualnych wyznaczonych przez wymagalność/zapadalność przepływów pieniężnych. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia sprawozdawczego.

Aktywa i zobowiązania według umownych terminów zapadalności/wymagalności:

	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat	Razem
31.12.2016						
Aktywa						
środki w Banku Centralnym	16 033	-	-	-	-	16 033
należności od banków	12 994	-	-	-	-	12 994
należności od klientów	25 213	53 398	243 311	1 431 341	6 494 637	8 247 900
papiery wartościowe	79 987	-	-	195 315	7 704	283 006
pozostałe aktywa	14 380	-	-	2 440	5 892	22 712
Aktywa razem	148 607	53 398	243 311	1 629 096	6 508 233	8 582 645
Zobowiązania						
zobowiązania wobec banków	-	1 038 948	1 999 091	393 793	-	3 431 832
zobowiązania wobec klientów	1 549	-	-	-	-	1 549
zobowiązania z tytułu emisji listów zastawnych	-	-	-	1 030 566	2 201 551	3 232 117
zobowiązania z tytułu emisji obligacji	183 326	734 801	233 089	-	-	1 151 216
kapitały	-	-	-	-	781 290	781 290
pozostałe zobowiązania	12 336	-	-	-	-	12 336
Zobowiązania razem	197 211	1 773 749	2 232 180	1 424 359	2 982 841	8 610 340

	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat	Razem
31.12.2015						
Aktywa						
środki w Banku Centralnym	4	-	-	-	-	4
należności od banków	14 812	-	-	-	-	14 812
należności od klientów	2 153	4 776	18 146	112 131	585 449	722 655
papiery wartościowe	39 988	-	-	500	-	40 488
pozostałe aktywa	6 442	-	-	3 261	3 823	13 526
Aktywa razem	63 399	4 776	18 146	115 892	589 272	791 485
Zobowiązania						
zobowiązania wobec banków	-	-	429 516	39 782	-	469 298
zobowiązania wobec klientów	146	-	-	-	-	146
zobowiązania z tytułu emisji listów zastawnych	-	-	-	29 933	-	29 933
zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	-	-	-	-
kapitały	-	-	-	-	286 029	286 029
pozostałe zobowiązania	6 079	-	-	-	-	6 079
Zobowiązania razem	6 225	-	429 516	69 715	286 029	791 485

39.4. Przepływy kontraktowe środków pieniężnych z transakcji na pochodnych instrumentach finansowych według terminów zapadalności/wymagalności

Na datę sporządzenia sprawozdania finansowego Bank nie posiadał transakcji pochodnych rozliczanych w kwotach netto. Do takich transakcji zaliczyłyby się transakcje swap na stopę procentową oraz transakcje Non Deliverable FX-Forward.

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie brutto należą:

- transakcje FX-Forward walutowy,
- transakcje Cross Currency IRS (CIRS).

Poniższa tabela przedstawia analizę wymagalności kontraktowej, prezentującą pozostałe umowne terminy wymagalności w podziale na poszczególne kategorie pochodnych instrumentów finansowych (wpływy i wypływy), dla których wycena na dzień sprawozdawczy była ujemna (zobowiązanie) na 31 grudnia 2016 roku. Na 31 grudnia 2015 roku Bank nie miał transakcji na instrumentach pochodnych.

31.12.2016	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	do 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe						
wpływy, w tym z tytułu:	-	-	773	4 643	-	5 416
-zabezpieczających instrumentów pochodnych	-	-	773	4 643	-	5 416
wpływy, w tym z tytułu:	-	-	765	4 869	-	5 634
-zabezpieczających instrumentów pochodnych	-	-	765	4 869	-	5 634

Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2016 roku. Kwoty ujawnione obejmują niedyskontowane przyszłe przepływy zarówno z tytułu nominalu jak i odsetek (jeśli dotyczy).

39.5. Koncentracja źródeł finansowania

W ramach ryzyka płynności Bank rozpoznaje ryzyko koncentracji źródeł finansowania, polegające na sytuacji w której struktura finansowania staje się podatna na pojedyncze zdarzenie lub jeden czynnik, taki jak znaczne i nagłe wycofanie środków finansowych lub niewystarczający dostęp do nowych środków finansowania.

Model biznesowy Banku zakłada, że ryzyko koncentracji źródeł finansowania w Banku wynika z:

- wysokiego udziału listów zastawnych w strukturze finansowania. Listy zastawne są stabilnym źródłem finansowania, ale balonowy charakter wykupu sprawia, że w większości przypadków w chwili wykupu powstaje potrzeba zastąpienia tego finansowania kolejnymi emisjami lub alternatywnym źródłem finansowania,
- finansowania pozyskanego od podmiotu dominującego,
- emisji krótkoterminowych obligacji własnych.

Poniższa tabela przedstawia strukturę źródeł finansowania Banku:

	31.12.2016	31.12.2015
Kapitały własne	9,09%	36,43%
Środki od podmiotu dominującego	39,92%	59,76%
Emisje listów zastawnych	37,60%	3,81%
Emisje obligacji	13,39%	0,00%
Razem	100,00%	100,00%

Udział finansowania pozyskanego od podmiotu dominującego wyniósł 39,9% na 31 grudnia 2016 roku natomiast 59,8% na 31 grudnia 2015 roku i był znaczący. Taki poziom wskaźnika jest zgodny z planem finansowym na obecnym wczesnym etapie działalności Banku i oczekuje się stopniowego zmniejszenia jego poziomu wraz z kolejnymi emisjami listów zastawnych i obligacji. Ryzyko koncentracji ocenia się jako akceptowalne.

W celu ograniczenia ryzyka koncentracji źródeł finansowania w Banku wdrożony został system wewnętrznych limitów, zarówno w horyzoncie krótkoterminowym (30-dniowym), jak i dłuższym obejmującym emisje dokonane przez Bank. W analizowanym okresie żaden z tych limitów nie został przekroczony.

39.6. Testy warunków skrajnych (stress-testy płynności)

Testy warunków skrajnych (stress-testy płynności) przedstawiają wpływ wystąpienia skrajnych warunków rynkowych na poziom płynności Banku. Analizy szokowe przeprowadzane są w oparciu o scenariusze hipotetycznych zmian następujących czynników:

- szokowych zmian parametrów rynkowych na rynkach finansowych,
- wpływu skrajnych zmian czynników rynkowych oraz spadków cen na rynku nieruchomości na oczekiwane straty na portfelu kredytów mieszkaniowych,
- wykupu listów zastawnych, wynikającego z przekroczenia norm ustawowych,
- spadku ratingów emisji,
- braku możliwości rolowania emisji krótkoterminowych,
- zmian w kluczowych parametrach wpływających na poziom płynności wyznaczany na podstawie projekcji bilansu Banku.

Wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są w szczególności w:

- monitorowaniu ekspozycji Banku na ryzyko płynności w warunkach skrajnych,
- procesie ustalania limitów wewnętrznych nałożonych na miary ryzyka płynności,
- kontrolowaniu utrzymania płynności, w każdym dniu w trakcie okresu do 30 dni,
- procesie planowania bilansu Banku,
- procesie określania symptomów powodujących powstanie płynnościowych planów awaryjnych Banku,

i prezentowane są na posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Testy warunków skrajnych przeprowadzone w oparciu o dane finansowe Banku na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku nie wykazały zagrożenia działalności Banku spowodowanej wystąpieniem hipotetycznych skrajnych warunków rynkowych. Bank wykazuje wysoką zdolność przetrwania sytuacji kryzysowej, ze względu na zbilansowaną strukturę finansowania, odległe terminy zapadalności większości zobowiązań i wystarczający poziom aktywów płynnych.

39.7. Raportowanie ryzyka płynności

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierające informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko przedstawiane są Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

39.8. Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w PKO Banku Hipotecznym SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności (krótko-, średnio- i długoterminowe),
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Bank zwraca szczególną uwagę na dopasowanie terminów przepływów w momentach wymagalności znacznych wartościowo zobowiązań (wykup listów zastawnych).

40. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne uwzględnia ryzyko prawne, a nie obejmuje ryzyka utraty reputacji i ryzyka biznesowego.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej przez udoskonalanie efektywnych, dostosowanych do profilu i skali działalności mechanizmów identyfikacji, oceny i pomiaru, ograniczania oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym realizowany jest na poziomie całego Banku oraz na poziomach poszczególnych obszarów systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na tworzeniu rozwiązań służących sprawowaniu przez Bank kontroli nad poziomem ryzyka operacyjnego umożliwiającym realizację celów Banku. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdego pracownika Banku w zakresie swoich zadań i obowiązków.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane o zdarzeniach operacyjnych, o czynnikach otoczenia biznesowego, wyniki samooceny ryzyka operacyjnego, dane dotyczące wartości kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI) oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

Biorąc pod uwagę skalę outsourcingu i potencjalny jego wpływ na profil ryzyka operacyjnego, Bank przygotował właściwy proces zarządzania ryzykiem związanym z powierzaniem czynności podmiotom zewnętrznym, m.in. w zakresie obsługi sprzedażowej, posprzedażowej, IT. Zarządzanie tym ryzykiem, realizowane w różnych jednostkach organizacyjnych Banku obejmuje szereg komponentów takich jak wprowadzenie procedury powierzania wykonywania czynności na rzecz Banku, analizę i ocenę ryzyka związanego z powierzeniem podmiotom zewnętrznym wykonywania czynności na rzecz Banku, ocenę wiarygodności i sytuacji finansowej dostawcy usług, zapewnienie planów awaryjnych Banku jak i dostawcy (zwłaszcza w obszarze IT), właściwe zabezpieczenie interesów Banku w umowie o powierzenie czynności, wymóg posiadania odpowiedniej polisy ubezpieczeniowej przez insourcera, monitorowanie poprawnego wykonywania umów oraz sytuacji insourcerów łącznie z ich okresową weryfikacją, rejestracją incydentów i strat związanych z realizacją usług przez insourcerów.

40.1. Pomiar ryzyka operacyjnego

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- obliczanie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem BIA (wymóg BIA),
- testy warunków skrajnych,
- wyliczanie kapitału wewnętrznego.

Samoocena ryzyka operacyjnego obejmuje identyfikację i ocenę ryzyka operacyjnego dla produktów, procesów i aplikacji Banku. Samoocenę ryzyka operacyjnego dokonuje się co najmniej raz w roku oraz przed wprowadzeniem w życie nowych lub zmienionych produktów, procesów i aplikacji wykorzystywanych w Banku, z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników inspekcji, postępowań oraz kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- KRI.

40.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego

Monitorowanie ryzyka operacyjnego ma na celu kontrolę ryzyka operacyjnego oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych.

Bank regularnie monitoruje w szczególności:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji oraz limitów strat na ryzyko operacyjne,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- wartości KRI,
- wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- wyniki testów warunków skrajnych,
- zdarzenia operacyjne i ich skutki.

40.3. Raportowanie ryzyka operacyjnego

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzi się na potrzeby:

- wewnętrzne Banku, w szczególności: Zarządu oraz Rady Nadzorczej,
- instytucji nadzorczych,
- akcjonariuszy i rynku finansowego.

Raportowanie na potrzeby wewnętrzne Banku informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Raporty kwartalne zawierają w szczególności informacje na temat:

- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji Banku,
- poziomu ryzyka operacyjnego oraz stosowanych instrumentów zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- działań podjętych celem ograniczenia ryzyka operacyjnego oraz oceny skuteczności podejmowanych działań w celu obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego,
- rekomendacji, decyzji i zaleceń Zarządu.

Raporty kwartalne uwzględniają również informacje na temat ryzyka operacyjnego zidentyfikowanego w ramach czynności zleczanych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym, w tym w szczególności do PKO Banku Polskiego SA.

40.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego

Działania zarządcze podejmowane są w przypadku gdy poziom ryzyka operacyjnego dla samooceny ryzyka, KRI lub skorygowany poziom ryzyka operacyjnego w Banku, osiągnął stan podwyższony lub wysoki.

W przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega systemowi kontroli wewnętrznej obejmującemu:

- przegląd strategii i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- audyt wewnętrzny.

40.5. Poniesione straty operacyjne

W 2016 roku w Banku zostały ujawnione zdarzenia z tytułu ryzyka operacyjnego, które obejmowały straty operacyjne na łączną kwotę netto 3 tys. PLN.

W celu ograniczania strat z tytułu ryzyka operacyjnego w Banku podejmowane są działania zarządcze zarówno mające charakter doraźny, jak i systemowy. Działania doraźne obejmują bezpośrednie reagowanie na identyfikowane ryzyka, niwelowanie nieprawidłowości o charakterze odwracalnym oraz odzyskiwanie utraconych środków.

41. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

W PKO Banku Hipotecznym SA ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Banku, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych.

41.1. Cel zarządzania ryzykiem braku zgodności

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest:

- utrwalanie wśród klientów, pracowników, partnerów biznesowych i innych uczestników rynku, wizerunku Banku jako instytucji działającej zgodnie z prawem i przyjętymi standardami rynkowymi, godnej zaufania, rzetelnej i uczciwej,
- przeciwdziałanie występowaniu strat finansowych lub sankcji prawnych oraz przypadków utraty reputacji, które mogą być konsekwencją naruszenia przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych.

41.2. Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności

Identyfikacja i ocena zarządzania ryzykiem braku zgodności przeprowadzana jest na podstawie stosowanej w ramach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego metodyki identyfikacji oceny ryzyka braku zgodności dla procesów wewnętrznych.

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności dokonywana jest cyklicznie przez tzw. właścicieli procesów wewnętrznych, we współpracy z Biurem Zgodności, Bezpieczeństwa i Obsługi Prawnej i obejmuje w szczególności:

- 1) oszacowanie potencjalnej dotkliwości skutków wystąpienia przypadków braku zgodności w postaci:
 - strat finansowych w szczególności kar administracyjnych lub odszkodowań,
 - utraty reputacji lub wiarygodności.
- 2) przeprowadzenie pogłębionej oceny zgodności przebiegu procesu z przepisami prawa, przy wykorzystaniu informacji na temat ustaleń z kontroli zewnętrznych i audytów wewnętrznych, sformułowanych zaleceniach pokontrolnych i stopniu ich realizacji.

41.3. Monitorowanie ryzyka braku zgodności

Monitorowaniem ryzyka braku zgodności obejmuje się:

- 1) wyniki identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- 2) przypadki braku zgodności - przyczyny ich wystąpienia i wywołane skutki,
- 3) działania podejmowane przez Bank w ramach:
 - zarządzania ryzykiem braku zgodności,
 - realizacji zaleceń po audytach wewnętrznych, kontrolach funkcjonalnych oraz kontrolach zewnętrznych,
 - dostosowania do nowych przepisów prawa i standardów postępowania,
 - realizacji rekomendacji Biura Zgodności, Bezpieczeństwa i Obsługi Prawnej,
- 4) ocenę skuteczności funkcjonowania mechanizmów kontroli związanych z ograniczaniem ryzyka braku zgodności,
- 5) wybrane obszary związane ze specyfiką działalności banku hipotecznego podlegające cyklicznym testom zgodności przeprowadzanym przez Biuro Zgodności, Bezpieczeństwa i Obsługi Prawnej.

41.4. Raportowanie ryzyka braku zgodności

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności odbywa się w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są: Zarząd, Rada Nadzorcza oraz Komitet Audytu, Finansów i Ryzyka Rady Nadzorczej. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- 1) wyników identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- 2) przypadków materializacji ryzyka braku zgodności w Banku i sektorze finansowym,
- 3) najważniejszych zmian otoczenia regulacyjnego oraz uwarunkowań wynikających z aktywności zewnętrznych organów nadzoru i kontroli,
- 4) wyników kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w Banku,
- 5) najważniejszych działań podejmowanych w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz realizacji zaleceń po kontrolach zewnętrznych.

W Banku przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności co oznacza, iż Bank koncentruje swoje działania na zapobieganiu przypadkom materializacji tego ryzyka.

42. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa to proces mający na celu zapewnienie, iż poziom ryzyka, które Bank podejmuje w związku z rozwojem działalności biznesowej, może zostać pokryty posiadanym kapitałem, biorąc pod uwagę określony poziom tolerancji na ryzyko oraz horyzont czasowy. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności przestrzeganie obowiązujących regulacji organów nadzoru, a także określonego w Banku poziomu tolerancji na ryzyko oraz proces planowania kapitałowego, w tym politykę pozyskiwania źródeł kapitału.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmuje:

- Filar I: minimalne wymogi kapitałowe określone w przepisach,
- Filar II: kapitał wewnętrzny, wyznaczony za pomocą modeli własnych Banku, dla rodzajów ryzyka uznanych za istotne.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, funduszy własnych na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku, z uwzględnieniem wymogów nadzorczych.

Podstawę prawną procesu oceny adekwatności kapitałowej na 31 grudnia 2016 roku stanowią:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwane dalej „Rozporządzenie CRR”),
- Ustawa z 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe,
- Ustawa z 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (zwane dalej „Ustawą Makroostrożnościową”).

Proces adekwatności kapitałowej jest opisany w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi zmieniającej Dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (dalej zwana „Dyrektywą CRD”). Dyrektywa CRD została zaimplementowana do prawa krajowego w trybie aktualizacji Prawa bankowego.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Banku obejmuje:

- określanie oraz realizację pożądaných przez Bank celów kapitałowych,

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- ustalanie wewnętrznych limitów na poziom adekwatności kapitałowej,
- prognozowanie, monitorowanie oraz raportowanie poziomu i struktury kapitału własnego oraz adekwatności kapitałowej,
- kapitałowe działania awaryjne.

W 2016 roku, jak i od momentu uruchomienia działalności operacyjnej, poziom adekwatności kapitałowej Banku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, powyżej limitów nadzorczych.

Na 31 grudnia 2016 roku łączny współczynnik kapitałowy Banku wyniósł 17,1%.

42.1. Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne Banku na potrzeby adekwatności kapitałowej, zostały wyznaczone zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe oraz postanowieniami Rozporządzenia CRR wraz z aktami wykonawczymi.

Fundusze własne Banku składają się wyłącznie z funduszy podstawowych Tier I (CET 1). Przy wyznaczeniu funduszy własnych Bank korzysta z przepisów przejściowych dla uwzględnienia innych skumulowanych całkowitych dochodów w zakresie niezrealizowanych zysków i strat na instrumentach zaliczonych do portfela dostępnego do sprzedaży.

Poniższa tabela przedstawia strukturę funduszy własnych Banku:

FUNDUSZE WŁASNE BANKU	31.12.2016	31.12.2015
Fundusze podstawowe Tier 1 (CET1)	780 265	282 811
fundusze zasadnicze, w tym:	799 754	300 002
kapitał zakładowy	800 000	300 000
inne skumulowane całkowite dochody, z wyłączeniem zysków i strat dotyczących zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(246)	2
korekta okresu przejściowego	(1)	(1)
zyski/(straty) zatrzymane	(13 973)	(1 377)
straty za bieżący rok obrachunkowy	-	(12 596)
wartości niematerialne i prawne	(5 312)	(3 176)
dodatkowe korekty wartości aktywów wyceniane według wartości godziwej	(203)	(41)
Fundusze uzupełniające Tier 2	-	-
RAZEM FUNDUSZE WŁASNE	780 265	282 811

42.2. Bufory kapitałowe

Przepisy Dyrektywy CRD, w szczególności dotyczące regulacyjnych buforów kapitałowych, zostały zaimplementowane do prawa krajowego poprzez przyjęcie Ustawy Makroostrożnościowej oraz aktualizację ustawy Prawo bankowe. W Ustawie Makroostrożnościowej określone zostały bufory kapitałowe, które obowiązują Banki od stycznia 2016 roku.

Począwszy od 1 stycznia 2016 roku Bank był zobowiązany do utrzymywania dodatkowego buforu kapitałowego na poziomie 1,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Bufor zabezpieczający obowiązuje wszystkie banki i co roku sukcesywnie będzie zwiększany do ostatecznego, stałego poziomu równego 2,5% (w 2019 roku).

42.3. Dźwignia finansowa

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej definiowane jest jako ryzyko wynikające z podatności na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących plany biznesowe, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny pozostałych aktywów.

Dźwignia finansowa definiowana jest jako względna – w stosunku do funduszy własnych Banku – wielkość posiadanych przez Bank aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Bank kalkuluje poziom dźwigni finansowej zgodnie z Rozporządzeniem CRR (zmienionym Rozporządzeniem 2015/62 UE¹).

Poziom wskaźnika dźwigni finansowej podlega monitorowaniu w cyklach miesięcznych, przy czym Bank za bezpieczny i nie wymagający podejmowania dodatkowych działań uznaje poziom wskaźnika powyżej 5%.

Poziom wskaźnika wyniósł odpowiednio:

Dźwignia finansowa	31.12.2016	31.12.2015
Współczynnik dźwigni finansowej (LR)	8,8%	29,9%

Współczynnik dźwigni finansowej kształtował się na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku powyżej rekomendowanego dla banków przez Komitet Bazylejski poziomu 3%.

¹ Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/62 z dnia 10 października 2014 roku zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni.

42.4. Wymogi w zakresie funduszy własnych (Filar I)

42.4.1. Informacje ogólne

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR Bank wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych dla następujących rodzajów ryzyka:

- 1) z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- 2) z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA) – metodą standardową,
- 3) z tytułu ryzyka rozliczenia i dostawy – metodą standardową,
- 4) z tytułu ryzyka operacyjnego – metoda wskaźnika bazowego (BIA),
- 5) z tytułu ryzyka rynkowego (tylko walutowe) – metodami podstawowymi.

Na 31 grudnia 2016 oraz 31 grudnia 2015 roku wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu rodzajów ryzyka określonych w punktach 2, 3 oraz 5 były zerowe, zatem na łączny wymóg w zakresie funduszy własnych składały się wymogi z tytułu ryzyka kredytowego oraz operacyjnego, zgodnie z poniższą tabelą:

Wymogi w zakresie funduszy własnych	31.12.2016	31.12.2015
Ryzyko kredytowe	359 120	45 717
Ryzyko operacyjne	4 950	1 618
Łączny wymóg w zakresie funduszy własnych	364 070	47 335
Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1)	17,1%	47,8%
Współczynnik kapitału Tier 1 (T1)	17,1%	47,8%
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	17,1%	47,8%

Poniższe tabele prezentują wartości ekspozycji, aktywa ważone ryzykiem (*Risk weighted assets, RWA*) oraz wymogi w zakresie funduszy własnych, w podziale na poszczególne klasy ekspozycji:

31.12.2016	Ekspozycja brutto	Wartość ekspozycji*	Aktywa ważone ryzykiem (RWA)	Wymóg w zakresie funduszy własnych
Ekspozycje detaliczne**	3 966 230	3 686 806	2 765 104	221 208
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	4 895 222	4 868 628	1 704 020	136 322
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	301 479	301 479	6 099	488
Ekspozycje wobec instytucji	208 098	208 098	-	-
Inne pozycje	13 774	13 774	13 774	1 102
Razem	9 384 803	9 078 785	4 488 997	359 120

31.12.2015	Ekspozycja brutto	Wartość ekspozycji*	Aktywa ważone ryzykiem (RWA)	Wymóg w zakresie funduszy własnych
Ekspozycje detaliczne**	763 755	686 736	515 052	41 204
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	132 578	122 644	42 925	3 434
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	43 753	43 753	8 154	653
Ekspozycje wobec instytucji	16 571	16 571	-	-
Inne pozycje	5 329	5 329	5 329	426
Razem	961 986	875 033	571 460	45 717

* Wartość ekspozycji bilansowych i ekwiwalentu bilansowego zobowiązań i transakcji pozabilansowych, po uwzględnieniu korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego oraz CCF (Credit Conversion Factor - współczynnik konwersji kredytowej).

**Wynikają z części ekspozycji, która nie jest w pełni i całkowicie zabezpieczona tzn. takiej która przekracza 60% BHWN lub jest w okresie przejściowym tj. do czasu ustanowienia zabezpieczenia.

42.4.2. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego

W zakresie korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego, Bank wykorzystuje odpis z tytułu utraty wartości aktywów, który został uwzględniony w funduszach Tier I Banku, zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz przepisami wykonawczymi do Rozporządzenia.

Stosowane przez Bank podejście do identyfikacji ekspozycji zagrożonych utratą wartości oraz metody szacowania utraty wartości i rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe opisane zostały w Notach 36.2 „Utrata wartości ekspozycji kredytowych” oraz 36.3 „Metody oszacowania utraty wartości”.

42.4.3. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego

Bank wykorzystuje zabezpieczenie hipoteczne dla celów klasyfikacji ekspozycji do klas ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomości i stosowania preferencyjnej wagi ryzyka. Szczegółowe informacje dotyczą głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez Bank oraz sposobu ustalania bankowo – hipotecznej wartości nieruchomości, opisane zostały w Nocie 36.5.5. „Zabezpieczenia”.

42.5. Kapitał wewnętrzny (Filar II)

Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

PKO Bank Hipoteczny SA cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku.

Bank dokonuje odrębnego szacowania kapitału wewnętrznego na następujące rodzaje ryzyka uznane za istotne:

- ryzyka kredytowego,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego.

Materializacja ryzyka zmian makroekonomicznych, ryzyka kapitałowego, ryzyka modeli oraz ryzyka braku zgodności znajduje odzwierciedlenie w oszacowaniach kapitału wewnętrznego na pokrycie rodzajów ryzyka: kredytowego, operacyjnego, płynności i biznesowego.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych Banku. Łączny kapitał wewnętrzny stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka. Bank przyjmuje ostrożne podejście do agregacji ryzyka i nie wykorzystuje efektu dywersyfikacji.

Na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Banku utrzymywała się powyżej limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Banku.

W celu oszacowania kwoty kapitału niezbędnej do prowadzenia bezpiecznej działalności w warunkach dekonjunkury, w Banku przeprowadzane są testy warunków skrajnych.

42.6. Ujawnienia (Filar III)

Bank ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące w szczególności zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej zgodnie z:

- Rozporządzeniem CRR, wraz z aktami wykonawczymi do tego Rozporządzenia,
- Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe,
- Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym,
- Rekomendacją M dotyczącą zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, która została wydana przez Komisję Nadzoru Finansowego,
- Rekomendacją P dotyczącą zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków, która została wydana przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawiera dokument Polityka informacyjna PKO Banku Hipotecznego w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu, udostępniony na stronie internetowej Banku (www.pkobh.pl).

ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

43. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

W okresie od 1 stycznia 2017 roku do dnia podpisania niniejszego sprawozdania finansowego tj. do 28 lutego 2017 roku PKO Bank Hipoteczny SA nabył w ramach podpisanej w dniu 17 listopada 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności kolejne portfele wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie w kwocie 522.104 tys. PLN.

W okresie od 1 stycznia 2017 roku do dnia podpisania niniejszego sprawozdania finansowego tj. do 28 lutego 2017 roku PKO Bank Hipoteczny SA dokonał emisji obligacji o łącznej wartości nominalnej wynoszącej 1.182.700 tys. PLN, przy jednoczesnym zapadnięciu i wykupie obligacji o łącznej wartości nominalnej wynoszącej 664.000 tys. PLN. Emisje zostały przeprowadzone w ramach programu emisji obligacji do kwoty 2.000.000 tys. PLN ustanowionego przez PKO Bank Hipoteczny SA w dniu 30 września 2015 roku. Dzień wykupu wyemitowanych obligacji przypada na okres pomiędzy 4 kwietnia 2017 roku a 16 października 2017 roku.

W dniu 2 lutego 2017 roku Bank wyemitował listy zastawne denominowane w EUR o wartości 25.000 tys. EUR oraz okresie wykupu ustalonym na 7 lat od dnia emisji. Listy te zostały objęte w ramach emisji niepublicznej. Wyemitowane listy zastawne są notowane na giełdzie w Luksemburgu.

W dniu 2 lutego 2017 roku Bank podpisał z PKO Bankiem Polskim SA Umowę odnawialnego kredytu obrotowego w rachunku bieżącym do kwoty limitu w wysokości 1.500.000 tys. PLN, który będzie udostępniany w transzach. Kredyt został udzielony na okres do 2 lutego 2020 roku. Na dzień 28 lutego 2017 roku udostępniona była kwota 1.000.000 tys. PLN.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

28.02.2017 r. Rafał Kozłowski Prezes Zarządu /-/
.....
(podpis)

28.02.2017 r. Jakub Niesłuchowski Wiceprezes Zarządu /-/
.....
(podpis)

28.02.2017 r. Marek Szcześniak Wiceprezes Zarządu /-/
.....
(podpis)

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

28.02.2017 r.

Tomasz Rynkowski
Dyrektor, Główny Księgowy Banku

/-/
.....
(podpis)